

Шановні прикордонники! Дорогі ветерани!

Щиро вітаємо військовослужбовців, працівників, ветеранів та членів сімей із професійним святом – Днем прикордонника!

Із часів заснування Окремого корпусу кордонної охорони Української Народної Республіки і до сьогодні прикордонники залишаються відданими українському народові та з честю виконують визначені завдання.

Наші бійці самовіддано захищають територіальну цілісність та суверенітет держави, дають гідну відсіч російському агресору та його найманцям.

Високо цінуємо внесок у справу захисту кордону Батьківщини кожного, від солдата до генерала, усіх – хто самовіддано служить народу України!

Із болем у серці згадуємо імена наших героїв, які віддали життя за мир і спокій на рідній землі. Вічна їм пам'ять!

Дякуємо ветеранам за активну співпрацю, виховання та формування патріотизму у сучасного покоління прикордонників.

Вдячні волонтерам, вашим рідним і близьким за допомогу та підтримку, яку ми постійно відчуваємо.

Шановні колеги! Бажаємо вам і вашим рідним миру, сімейного затишку, міцного здоров'я, добробуту та нових здобутків на благо України!

З Днем прикордонника!

Слава Україні!

Голова Державної прикордонної служби України
генерал-полковник Віктор НАЗАРЕНКО

Прикордонник України

№ 19–20 (5561–5562)
26 ТРАВНЯ 2017 РОКУ

ЗАСНОВАНА У 1943 РОЦІ

ГАЗЕТА ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

За нами держава!

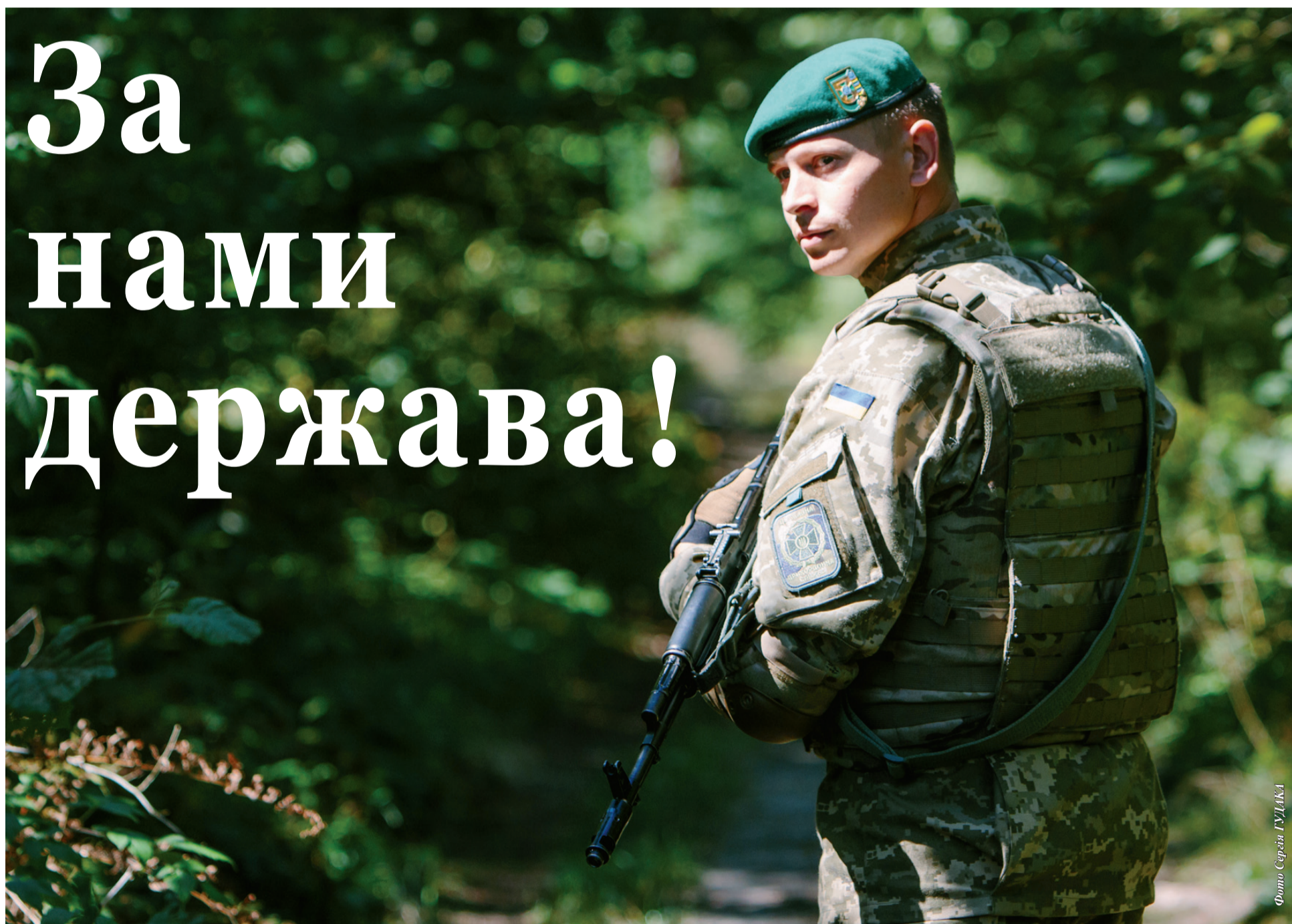

Фото Сергій ГУДАК

З Днем прикордонної слави!

■ кордон за тиждень

Встановленим порядком оформлено
1,77 млн осіб
та **400 тис.** транспортних засобів

Затримано за незаконне перетинання
кордону **981** особу,
зокрема, **15** незаконних мігрантів

Вилучено
5 одиниць зброї,
75 боєприпасів

Затримано товарів і вантажів,
що незаконно переміщувалися через
державний кордон, на **2,177 млн** гривень

■ коротко про головне Солов'їний ефір

Парламентарі внесли зміни до законодавства щодо мовлення засобів масової інформації. Відтепер чітко визначено, що в загальному обсязі мовлення телерадіоорганізації загальнонаціональної категорії «передачі та фільми, виконані українською мовою», мають становити не менше 75 відсотків впродовж доби у кожному з проміжків часу між 07.00 та 18.00 і між 18.00 й 22.00. У мовленні телерадіоорганізації регіональної і місцевої категорій така частка у тих самих проміжках часу повинна становити не менше 50 відсотків. Що стосується трансляції новин, то для регіональних телерадіоорганізацій, як і для загальнодержавних, частка українського мовлення в новинах повинна становити не менше 75 відсотків.

Світлана ДЕЙЧУК

Транзит – під контроль

З 20 травня нинішнього року пропуск підконтрольних вантажів, які прямують через територію нашої держави в режимі транзиту до невідомої Придністровської Молдавської Республіки, здійснюється лише за умови погодження з Національним агентством із безпеки харчових продуктів Республіки Молдова. Дане рішення прийнято Головним державним інспектором України з ветеринарної медицини. І воно цілком відповідає вимогам п. 14 Угоди про співробітництво в галузі ветеринарії країн СНД, відповідно до якої таке співробітництво здійснюється між компетентними органами в галузі ветеринарної медицини України та Молдови, а саме: під час імпорту та міжнародного транзиту в обов'язковому порядку завчасно оформляються дозволи центральних державних ветеринарних органів Сторін, на території яких ввозиться та через території яких транспортується підконтрольний вантаж. З ними також узгоджується маршрут прямування. Зазначена Угода парафрована 12 представниками урядів країн СНД, в тому числі представниками України та Республіки Молдова. Крім того, прийнята новація відповідає вимогам Всесвітньої організації охорони здоров'я тварин (МЄБ).

Василь ДРОЗДОВ

Військомат буде в курсі

Верховна Рада України внесла зміни до Закону «Про військовий обов'язок і військову службу», якими на органи місцевого самоврядування, керівників підприємств, установ та організацій, у тому числі навчальних закладів, де працює або навчається потенційний призовник чи резервіст покладено низку додаткових обов'язків. Зокрема, на вимогу військових комісаріатів вони повинні сповіщати призовників і військовозобов'язаних про їх виклик до військоматів та забезпечувати своєчасне прибуття за цим викликом. Крім того, роботодавець або представник навчального закладу при прийнятті на роботу (навчання) військовозобов'язаного чи призовника або звільнення його з роботи (завершення навчання) повинен повідомити про це районний або міський військовий комісаріат у семиденний строк.

Сергій ПОЛЩУК

■ на контролі Глави Держави

Акцент – на усунення черг

У рамках робочої поїздки до Волинської області Президент України Петро Порошенко відвідав пункт пропуску «Ягодин».

Андрій ГЕРАСИМКІВ

На початку ознайомлення з роботою перепускного пункту Глава Держави поцікавився умовами несення служби прикордонників і працівників митниці, а також звернув увагу контрольних служб на неприйнятності затримок у процесі оформлення подорожувачів, вантажів і транспортних засобів.

Згодом Президент провів нараду щодо усунення черг і перешкод під час оформлення перетину кордону вантажним автотранспортом, де висловив переконання у необхідності покращення технічної складової та пришвидшення

прикордонно-митних формальностей. Зокрема, здійснення огляду автотранспорту та вантажів за процедурою одноразового контролю.

Також Петро Порошенко поспілкувався з учасниками прикордонного руху, вислу-

хав їхні пропозиції стосовно вдосконалення роботи пункту пропуску та запевнив їх у тому, що після введення в дію безвізового режиму з ЄС перетин українського кордону стане для них ще комфортнішим.

■ інформаційна безпека

Бар'єр отруйній пропаганді

Кабінет Міністрів України регламентував ввезення видавничої продукції з території держави-агресора та тимчасово окупованої території України.

Володимир ПАТОЛА

Відтепер для отримання дозволу на ввезення друкованої продукції з Росії та окупованого Криму суб'єкт господарювання має подати у письмовій формі заяву, один примірник оригіналу видання, що ввозиться, або його електронний відповідник у форматі PDF, оригінал або нотаріально засвідчену копію угоди, укладеної із власником прав на видання, та рецензію експерта у сфері літературної критики, складену державною мовою щодо оцінки та характеристики змісту видання.

У разі виявлення Держкомтелерадіо ознак невідповідності видавничої продукції критеріям, що дозволяють розповсюдження на території України, документи передаються на розгляд експертної ради Держкомтелерадіо, рішення якої є підставою для надання дозволу на ввезення або відмови.

Крім того, підставою для відмови у видачі дозволу може бути подання суб'єктом господарювання не всіх документів або виявлення у поданих документах недостовірних відомостей.

Дане урядове рішення забезпечить реальне виконання законодавства України щодо обмеження доступу на український ринок іноземної друкованої продукції антиукраїнського змісту.

Нагадаємо, що на територію України заборонено ввозити видавничу продукцію, яка за своїм змістом:

спрямована на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підірвання її безпеки, незаконне захоплення державної влади;

пропагує війну, вчинення терористичних актів;

пропагує комуністичний та/або націонал-соціалістичний (нацистський) тоталітарні режими та їх символіку;

розпалює міжетнічну, расову, релігійну ворожнечу;

посягає на права і свободи людини;

пропагує державу-агресора, зокрема її органи влади, представників органів влади, працівників культури та інших сфер держави-агресора, які публічно підтримують окупацію території України;

містить пряму чи завуальовану зневагу карикатурного характеру до державних символів України (Державного Герба, Державного Прапора, Державного Гімну) у будь-якому вигляді.

Слід зазначити, що мова йде про комерційний або масовий ввіз літератури. Продукція, що ввозиться громадянами в ручній поклажі, або супроводжуваному багажі загальною кількістю не більше 10 примірників не потребує отримання дозволу.

■ реформи

Військових пенсіонерів не образять

Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман повідомив, що запропонований урядом варіант пенсійної реформи передбачає збереження спеціальних пенсій для українських військовослужбовців і розширення переліку професій, які дають право дочасного виходу на пенсію.

Олена ТАЩИЛІНА

– Спеціальні пенсії будуть збережені для усіх військовослужбовців. Не буде жодних обмежень, навпаки, ми вважаємо, що маємо сторіцею віддати належне героям, які сьогодні захищають нашу державу, – наголосив Глава Уряду. Він також зауважив, що запро-

понована у рамках пенсійної реформи система передбачає обмеження інших спеціальних пенсій.

Щодо розширення списку професій з правом на дочасне оформлення пенсії через шкідливі умови праці, то тут мова йде про сталеварів, шахтарів, працівників хімічної галузі тощо.

Прем'єр також звернув увагу, що законопроект про пенсійну реформу буде презентований найближчим часом на засіданні Національної ради реформ, а згодом у Парламенті й міститиме норму про автоматичне осучаснення пенсій. Натомість пенсійний вік залишиться незмінним.

– Пенсія буде розраховуватися на основі трудового стажу. Якщо людина працювала усе життя, справедливо платила внески, вона має отримати підвищену пенсію. Якщо не працювала, то «вмикається» зовсім інший механізм – соціальної цільової підтримки з бюджету країни, але не за рахунок того, хто все життя працював. Пенсійна система має

бути справедливою, – підкреслив Володимир Гройсман.

Кошти для втілення запропонованих рішень повинні забезпечити детінізація економіки і підвищення платіжної дисципліни, що в сукупності дозволить не тільки підвищити розміри пенсій, а й добитися бездефіцитності бюджету Пенсійного фонду вже за 7-10 років.

■ допомога

Кров для малечі

Кілька десятків прикордонників Львівського загону долучилися до добровільної здачі крові на потреби обласного центру крові.

Ярослава МЕЛЬНИК

Зібрану кров передадуть для дитячих лікарень Львова, зокрема на лікування малюків з онкологічними захворюваннями.

У Львівському обласному центрі крові зазначають, що для нормального функціонування банку крові їм кожного дня потрібно понад п'ятдесят донорів.

Варто зауважити, що вартові рубежу нерідко долучаються до акцій добровільної здачі крові як на потреби поранених військовослужбовців, так і для лікування цивільних хворих. ■

■ дозволя

Спортивний дух одеситів

Напередодні Дня прикордонника в одеському парку Перемоги відбувся забіг, присвячений пам'яті вартових рубежу, які загинули при виконанні службових обов'язків. Організатором заходу виступило Південне регіональне управління Держприкордонслужби України.

Олександр ЯКОВЕНКО

У кросі взяли участь кілька сотень прикордонників, члени їхніх сімей та всі ті, хто забажав долучитися.

Громадськість міста й перші відпочиваючі з цікавістю відгукнулися на ініціативу «зелених кашкетів», тож досить швидко кількість бажаючих взяти участь у забігу чи просто подивитися на дійство збільшилася, і захід став ще велелюднішим.

Ніхто із прикордонників, зокрема й жінок не відмовив собі у задоволенні вийти на дистанцію в 1000 метрів. За прикладом

дорослих діти також попросилися на бігову доріжку. Їм визначили 200-метрову дистанцію, однак малеча стартувала стрімголов і дала такий результат, що деякі батьки не встигали наздогнати своїх чад, коли ті фінішували.

Згодом присутнім на практиці продемонстрували специфіку роботи кінологів та їхніх чотирилапих помічників. Після того, як собаки з легкістю відшукали приховані закладки, було відпрацьовано ще й елемент затримання нарядом порушника кордону. Видовище настільки сподобалося наймолодшим учасникам свята, що вони ще довго не відпускали кінологів та залюбки фотографувалися зі службовими собаками.

Тим часом морські прикордонники підготували для учасників забігу смачний подарунок – випекли запашні булочки та печиво, які мали неабияку популярність серед присутніх, особливо – підрастаючого покоління.

Звичайно головною на спортивному святі була не перемога, а участь. Тому жоден юний спортсмен не залишився без нагороди – усіх відзначили медаллю чи дипломом, для багатьох – першими у житті, і, звичайно, солодощами. ■

■ юдп

Ігри маленьких патріотів

На базі відділу прикордонної служби «Краковець», що на Львівщині, пройшли змагання серед учасників клубів «Юні друзі прикордонників». Юнаки та дівчата зі шкільних клубів вправлялися у підтягуванні на перекладині, комплексних силових вправах, естафетах, наданні першої медичної допомоги, кульовій стрільбі, розбиранні (збиранні) зброї та перетягуванні каната.

Іван ГАЛКІН

Варто відзначити, що членам журі було досить складно визначити переможців, адже всі учасники змагань неабияк підготувалися та завзято боролися за перше місце.

У результаті розрив між першою та другою сходинками п'єдесталу склав лише три бали. Перемогла команда «Іскра» села Гли-

ниці. Друге місце виборів «Прикордонник» селища міського типу Краковець. А третє місце у запеклій боротьбі посіли представники команди ЮДП «Вогник» села Свидниця.

За участь у змаганнях школярів нагородили цінними подарунками. Крім того, на

прийдешньому святі останнього дзвоника у місцевих школах вартові рубежу особисто вручать почесні грамоти маленьким патріотам.

Згодом «зелені кашкети» організували для малечі екскурсію територією відділу та пригостили юних помічників солодощами. ■

■ гарячі будні

Бурштин сплив у Раві...

Турка, який їхав через пункт пропуску «Рава-Руська», вартові рубежу зупинили близько другої години ночі. Для перетину кордону іноземець обрав смугу руху «зелений коридор». Однак, виходячи з індикаторів ризиків, прикордонники ініціювали проведення поглибленого огляду. Під час додаткової перевірки в паливному баку, запасному колесі та передньому бампері авто було виявлено понад 30 кілограмів необробленого бурштину. Невдовзі в цей же пункт пропуску на автомобілі «Пежо» прибув громадянин України. Він також обрав для контролю «зелений коридор», проте теж був направлений на поглиблену перевірку. Як результат, з порожнини переднього бампера та панелі приладів прикордонники та митники дістали 4,3 кілограма бурштину.

Андрій ДЕМЧЕНКО

Буханці з травичкою

У контрольному пункті «Чонгар» прикордонники звернули увагу на 36-річну громадянку України, яка пішки прямувала до окупованого Криму. Під час проходження формальностей на її багаж спрацював службовий собака Гром, натренований на виявлення наркотичних і психотропних речовин. У результаті подальшого огляду «зелені кашкети» виявили у мандрівниці дві буханки хліба. Всередині них були приховані два згортки із марихуаною. Загальна вага зілля складала 500 грамів. Проводяться слідчі дії.

Неля ДОЦЕНКО

А тепер хоч лікті кусай

На час реалізації оперативної інформації прикордонники відділу «Шегині» Мостиського загону вивели із загального потоку два транспортні засоби «Фольксваген» та «БМВ» української реєстрації, що слідували до Польщі. У ході спільного з представниками СБУ огляду автомобілів і речей подорожувачих у одного з пасажирів в поліетиленовому пакеті було виявлено незадекларовані кошти в розмірі 200 тисяч євро. На громадянина України складено відповідні адміністративні матеріали. Кошти вилучили та передали працівникам Державної фіскальної служби.

Іван ГАЛКІН

Тікав від Інтерпола

У пункт пропуску «Малоярославець», що на Одещині, прибув рейсовий автобус, серед пасажирів якого був 29-річний громадянин Молдови. При проходженні паспортного контролю чоловік повідомив, що прямує транзитом через територію України. Втім, на прізвище даного громадянина спрацювала база даних Інтерполу. Згодом з'ясувалося, що його розшукують одразу у двох країнах – в Іспанії та Португалії за вчинення кримінальних злочинів. В Іспанії – за розбій та завдання тілесних ушкоджень, а в Португалії – за пограбування, залякування, незаконне позбавлення волі та підбурювання. Молодика затримали та передали представникам Нацполіції.

Іван ІВАНЧУК

■ із перших уст

Історія переродження, докорінне оновлення, перезавантаження – епітети, що відповідають сьогоdnішньому стану України можна перерахувати до безкінечності, а події, які відбуваються чи не щодня, перетворюють наше життя на справжній вир, коли за один день ніби проживаєш цілий місяць. Це неймовірно складно, але водночас – дуже цікаво, адже кожен, хто докладає бодай якихось зусиль до загальнонаціонального процесу, може одразу бачити результат своєї роботи. Яскравий приклад – українські прикордонники. Про їхні здобутки сьогодні ми говоримо з Головою Державної прикордонної служби України генерал-полковником Віктором Назаренком.

Віктор Назаренко: «Ми ведемо мову про інтелектуальну модель охорони кордону»

Спілкувався Олег СЛОБОДЯН

– Вікторе Олександровичу, цьогорічний День прикордонника є історичним, адже «зелені кашкети», можливо, востаннє здійснюватимуть контрольні процедури за ustalеним порядком, а вже за декілька днів все істотно зміниться. Чи готова ДПСУ до введення безвізового режиму Євросоюзом для громадян України? Чи всі пункти пропуску мають необхідне обладнання?

– Прикордонна служба виконала весь комплекс завдань у рамках загального плану лібералізації візового режиму ЄС для громадян України. Ми працювали за двома напрямками: по-перше – це підвищення рівня безпеки і якості прикордонного контролю у пунктах пропуску; по-друге – подальша інтеграція ДПСУ в єдиний безпековий європейський простір.

За першим напрямком ми обладнали усі міжнародні та міждержавні пункти пропуску засобами біометричного контролю. Загалом їх 157. Встановлено 1268 автоматизованих робочих місць на I та II лініях паспортного контролю. За другим – ми підключили 125 основних пунктів пропуску (зі 157) до баз даних Інтерполу.

До речі, це цікавий досвід, результати якого ми навіть не уявляли собі на початку роботи. Вже з першого дня функціонування цієї системи ми почали отримувати конкретні результати. Лише 2016 року українські прикордонники зафіксували 9900 справозань бази Інтерполу, з яких реалізували майже 2,5 тисячі. Серед затриманих іноземців є і вбивці, і фінансові махінатори, а також інші злочинці різного гатунку.

Вже цього року маємо понад 3200 справозань, з яких реалізовано понад 1 200. Зараз ДПСУ повністю готова до безвізу.

За дорученням Президента України ми повинні забезпечити максимально комфортні умови перетину кордону для громадян України та мінімізувати скупчення автотранспорту у пунктах пропуску на кордоні з ЄС. Щоправда, це комплексне завдання, реалізація якого залежить не тільки від прикордонників. Річ у тім, що зараз на кордонах з країнами ЄС ми маємо 18 автомобільних пунктів пропуску, більшість з яких збудована

кове вирішення цієї проблеми. Передусім, йдеться про розмежування смуг руху на під'їзді до пунктів пропуску. Тут ми працюємо спільно з Національною поліцією та місцевою владою. Наш експеримент підтвердив свою ефективність на «Краковці» та «Раві-Руській». Інший напрям – це ефективна взаємодія з європейськими колегами.

Наприклад, з поляками у нас є Меморандум про співпрацю, згідно з яким вони зобов'язуються оформляти щогодини не менше 70–80 автомобілів. І навіть якщо ми можемо і оформляємо у 1,5 рази більше, вони

чення транспортних засобів становлять саме представники цих категорій місцевого населення. Всі наші ініціативи щодо впорядкування руху у пунктах пропуску зустрічали спротив із їхнього боку. Однак усім нам слід усвідомлювати, що проблема черг – це питання іміджу України та комфорту для наших співвітчизників, які не повинні ставати заручниками ситуації.

Прикордонники не сидять склавши руки. Робимо усе, що від нас залежить, аби перетин кордону для громадян був безпечним і комфортним.

– Разом з усіма єврооптимістичними настроями ми не можемо забувати про наш східний кордон. Яка ситуація сьогодні на рубежі з РФ? Які тенденції спостерігаються в плані військової присутності?

– Ситуація залишається напруженою. Ми змушені перебувати в стані постійної готовності до активних дій за будь-яких обставин. Не виключені й інші провокації. Так, наприклад, ще у березні–квітні ми почали отримувати численні свідчення, що представники російських спецслужб на різних ділянках кордону наполегливо просять наших громадян провезти на територію Росії боєприпаси чи муляжі зброї. А на початку травня ФСБ Росії «випадково забуло» муляж вибухівки у потязі, що слідував до України.

Загалом з початку року ми не пропустили через кордон понад 1600 громадян РФ, стосовно яких виникли сумніви щодо мети поїздки. Якщо вести мову про військову активність Росії на контрольованій ділянці кордону, то у разі наявності такої інформації ми одразу передаємо її до штабу АТО, Збройних Сил України та інших правоохоронних органів.

З початку року через КПВВ оформлено майже 3 мільйони 300 тисяч осіб та понад 0,5 мільйона транспортних засобів; виконано майже 4 тисячі доручень правоохоронних органів; затримано 51 особу (з яких 10 – причетні до НЗФ); вилучено 7 одиниць зброї та понад 2600 боєприпасів; припинено незаконне переміщення товарів у 260 випадках на суму понад 21 мільйон гривень.

ще за часів СРСР і не розрахована на трафік, який є сьогодні. Нині практично усі пункти пропуску працюють із перевантаженням у 2-2,5 рази. Крім цього, маємо ще проблему інфраструктури перед пунктами пропуску, під'їзних доріг, малого прикордонного руху тощо. Все це і призводить до скупчення автомобілів на нашому західному кордоні.

Держприкордонслужба в межах наданих повноважень лише координує роботу контрольних служб у пунктах пропуску. Проте розуміючи важливість цього питання для України, ми виходимо з ініціативами, які дозволяють нам вести мову про част-

все одно суворо дотримуються зобов'язань Меморандуму. Тому ми регулярно проводимо прикордонно-представницькі зустрічі, в ході яких просимо наших колег діяти адекватно ситуації та збільшувати визначені квоти. Приміром, 12 травня на «Ягодині» проводилася (за нашою ініціативою) чотирістороння зустріч експертів прикордонних і митних відомств України та Польщі.

Ще один напрям – це робота з місцевими органами влади, учасниками так званого малого прикордонного руху та власниками автомобілів іноземної реєстрації. Аналіз показує, що 70–75 відсотків скуп-

«У нас вистачає сил і засобів для виконання усіх поставлених завдань. Досягати ефективності в охороні кордону нам вдається за рахунок раціонального використання наявної техніки та озброєння, а також маневрів силами й засобами».

У цілому ж зараз ми не спостерігаємо високої активності російських ЗС безпосередньо на лінії кордону.

– Чого не можна сказати про лінію розмежування у зоні проведення АТО. Як Ви оцінюєте ситуацію із незаконним переміщенням товарів на цьому напрямі останнім часом? Як вплинула на стан справ блокада?

– У зоні АТО прикордонники зараз несуть службу лише у контрольних пунктах в'їзду – виїзду, а тому говорити про тенденції з незаконним переміщенням товарів через лінію розмежування для нас буде не зовсім правильним. Основним завданням ДПСУ на КПВВ у районі проведення АТО залишається безпека громадян і національні інтереси держави. Сьогодні в межах Донецької та Луганської областей функціонують п'ять КПВВ на шести дорожніх коридорах, де люди можуть перетинати лінію розмежування. Готовий до роботи КПВВ «Золоте». Ми намагаємося ініціювати створення максимально комфортних умов для наших громадян, але наша компетенція обмежена.

Основними причинами черг та більшості інших незручностей є обстріли й блокування пропуску з боку НЗФ, а також недостатня для такого потоку людей кількість КПВВ.

З початку року (станом на 12.05) російсько-терористичні війська 26 разів обстрілювали позиції прикордонників (КрП – 23, КПВВ – 3), які несуть службу на визначених дорожніх коридорах. Однак інтенсивність пропускних операцій на КПВВ порівняно з минулим роком зросла на 25 відсотків. Ми навіть виступили з ініціативою та продовжили час роботи КПВВ до 19.30. Інтенсивність руху на КПВВ можна порівняти з роботою міжнародних пунктів пропуску на безпечних (мирних) ділянках.

Щодня КПВВ «Майорське», «Мар'їнка» та «Новотроїцьке» оформляють в середньому до 8 тисяч осіб та 2 тисячі одиниць транспорту в кожному і це враховуючи, що на КПВВ лише по одній вузькій смузі для руху в кожному напрямку. Тоді як, наприклад, у найбільшому пункті пропуску «Краковець» (на кордоні з Польщею), де 12 смуг для руху – в середньому 15 тисяч осіб та 5 тисяч транспортних засобів на добу.

Водночас слід розуміти, що вирішення усіх проблем людей, які проживають на тимчасово невідконтрольних територіях, можливе лише після повного відновлення територіальної цілісності нашої держави.

Утім, з початку року, незважаючи на численні провокації з боку російських найманців, забезпечено динамічне оформлення осіб і транспортних засобів.

– Логічним продовженням нашої розмови, напевно, буде характеристика ситуації на адміністративному кордоні з окупованим Кримом?

– Ситуація на адмінмежі з тимчасово окупованим Кримом залишається стабільно напруженою. На цьому напрямку ми також постійно перебуваємо у режимі готовності до активних дій. Визначені завдання

виконуємо спільно з ЗСУ, СБУ, Нацполіцією, Нацгвардією та небайдужими громадянами, які входять до громадських об'єднань. Нам відомо про збільшення контингенту російських військ на окупованому півострові, ми постійно спостерігаємо засоби ведення повітряної розвідки, інженерне укріплення позицій російських військ і періодичну ротацію особового складу.

Крим, де мені також довелося проходити службу, з перлини Чорного моря росіяни перетворили на закриту військову базу. Мені це сумно спостерігати.

Зараз на адмінмежі функціонує три КПВВ. Щодня в обидва боки там оформляється близько п'яти тисяч осіб та однієї тисячі транспортних засобів. Загалом це значно менше, ніж за аналогічний період минулого року. Тут ми спостерігаємо стійку тенденцію до зниження пасажиро-транспортного потоку до Криму. За результатами першого кварталу, зменшення становило близько 24 відсотків – щодо пасажирів та майже 45 відсотків – щодо транспортних засобів.

Я вважаю, це є наслідком того, що все більше громадян розуміють беззмістовність відпочинку в Криму. Адекватна суспільна оцінка окупації допоможе Україні пришвидшити повернення півострова.

– Коли сусідня країна – агресор, який вже вторгся на територію нашої держави, ми маємо робити все від нас залежне, аби максимально блокувати загарбницький апетит. Тож якою є нині ситуація з будівництвом «Стіни» на кордоні з РФ? Яке фінансування передбачено? На якій стадії перебуває виконання цього проекту?

– Ми ведемо мову про інтелектуальну модель охорони кордону, де різні технічні засоби поєднуються і доповнюють один одного. Це дозволяє в режимі он-лайн контролювати кордон і оперативно реагувати на його порушення. Інженерно-технічне облаштування ми здійснюємо відповідно до Плану, затвердженого Урядом у травні 2015 року. Наприкінці минулого року (28.12.2016) Уряд вніс корективи.

Ділянку відділу «Дергачі» на Харківщині ми використовуємо як полігон для випробовування технічних новинок. Зазначений проект фінансується з Держбюджету. Зараз завершуються планові заходи у Харківській області, розпочато – у Сумській та Луганській. Впродовж 2015–2016 років облаштовано понад 273 кілометрів протигранспортних ровів (2016 рік – 47 кілометрів); 47 кілометрів контрольно-слідових смуг; 83 кілометрів загороджувального

Від початку 2017-го на адмінмежі із окупованим Кримом оформлено 680 тисяч осіб та 115 тисяч транспортних засобів; виконано понад 2,5 тисячі доручень правоохоронних органів; вилучено 5 одиниць зброї та 230 боєприпасів; припинено незаконне переміщення товарів у 110 випадках на майже 650 тисяч гривень.

паркану (2016 рік – 11 кілометрів); 153 км рокадних доріг (2016 рік – 48 кілометрів); придбано 4 бойові рухомі модулі; обладнано комплексну систему захисту та контролю кордону на більшій частині ділянки в межах Харківської області.

На початку квітня, тільки-но дозволили погодні умови, роботи на більшості ділянок відновилися. 2017 року для реалізації Плану бюджетом передбачено 200 мільйонів гривень, з яких наразі отримано 30 мільйонів. Якщо порівнювати з попередніми роками, то бачимо, що 2015 року з Держбюджету було виділено 400 мільйонів гривень, що склало 40 відсотків запланованого (передбачено 989,6 мільйонів гривень). 2016 року

виділено 200 мільйонів гривень, що склало 17 відсотків запланованого (передбачено 1 мільярд 205,2 мільйонів гривень).

Систему «інтелектуального кордону» високо оцінили і наші колеги з інших країн та представники місії ЄС, що працюють в Україні. Зараз дуже схожі проекти реалізують Литва, Латвія, Естонія та Польща. Ефективність підтверджується і тим, що після встановлення системи візуально-технічного спостереження на ділянці відділу «Дергачі» кількість порушень кордону фактично зведена до нуля.

– Минулого року Держприкордонслужба вже вдруге за історію своєї розбудови відмовилася від строкової служби. Як це вплинуло на ситуацію з кадрами? Чи вистачає прикордонників для несення служби і захисту кордону держави?

– У нас вистачає сил і засобів для виконання всіх поставлених завдань. Досягати ефективності в охороні кордону нам вдається за рахунок раціонального використання наявної техніки та озброєння, а також маневрів силами й засобами. Тобто основні зусилля ми зосереджуємо там, де це зараз найбільш необхідно і виправдано. В зоні АТО ми створили новий – Краматорський

«Усім нам слід усвідомлювати, що проблема черг – це питання іміджу України та комфорту для наших співвітчизників, які не повинні ставати заручниками ситуації».

загін та розгорнули комендатуру швидкого реагування. Такі ж мобільні і належним чином озброєні підрозділи розгорнуті на півдні України та на заході. Разом вони складають основу нашого бойового резерву. Так, минулого року ми тимчасово повернулися до практики набору солдатів строкової служби. Загалом лави прикордонників поповнили близько чотирьох тисяч військовослужбовців. Після базової підготовки усі вони направлені до підрозділів кордону. Жоден із них не потрапив до зони АТО. Необхідність набору строковиків була продиктована очікуваною демобілізацією значної кількості військовослужбовців п'ятої та шостої хвилі. Відповідно, ми не могли допустити зниження ефективності охорони кордону. Однак після того, як за сприяння Президента України, Міністра МВС, Уряду та небайдужих народних депутатів прикордонникам суттєво підвищили грошове забезпечення кількість охочих проходити

і скільки з них – російські актори чи співаки (відомі люди)?

– Державна прикордонна служба діє виключно в межах своїх повноважень і в інтересах держави. Свої дії ми чітко координуємо із СБУ, Національною поліцією та іншими правоохоронними органами. Порядок заборони в'їзду в Україну для іноземців визначений Законом України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства».

Минулого року органи охорони кордону заборонили в'їзд в Україну 5379 іноземцям. 1239 з них – громадяни Російської Федерації. Нинішнього року загальна кількість заборон вже сягнула майже 2,5 тисячі. 616 із них – це громадяни РФ. Що ж стосується артистів та інших публічних діячів з Росії, то на цей момент їх близько 40 осіб.

– Повертаючись до питання підняття грошового забезпечення персоналу і зацікавленості людей у службі на державному кордоні, як Ви оцінюєте власне фінансування грошового забезпечення та технічного оснащення відомства? Яку іноземну допомогу отримує ДПСУ цього року?

– У державному бюджеті України на 2017 рік обсяг видатків, передбачених для

Держприкордонслужби, становить 7 мільярдів 063,2 мільйонів гривень: за загальним фондом – 7 035,3 мільйонів гривень; за спеціальним фондом – 27,9 мільйона гривень.

У структурі загального фонду бюджету: 6 мільярдів 122,9 мільйона гривень – на видатки споживання (87 відсотків); 912,4 мільйона гривень – на видатки розвитку (13 відсотків). Обсяг бюджету складає 27,5 відсотка від запиту на 2017 рік, подано потребу до МВС на суму 25 мільярдів 557,1 мільйона гривень.

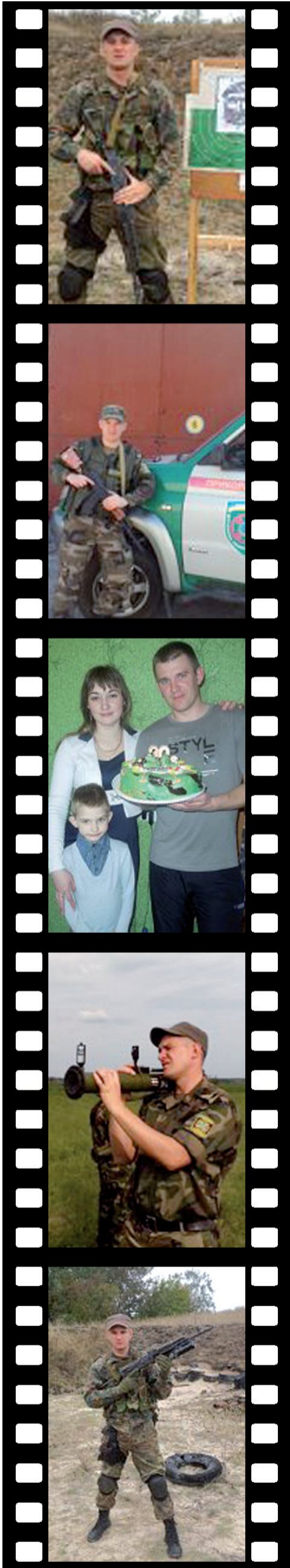
Щодо грошового забезпечення – на сьогодні прикордонники очікують збільшення грошової винагороди за участь в АТО, як це визначено Главою Держави. На жаль, через обмеженість фінансових ресурсів, такого рівня виплат поки що не досягнуто. Проте ми спільно з Міністерством фінансів робимо усе, щоб вже до Дня прикордонника вирішити це питання.

Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман надав відповідне доручення щодо прискорення вирішення цього питання. Водночас вже найближчим часом, не чекаючи змін до бюджету, плануємо розпочати виплату підвищеної винагороди за участь в АТО шляхом помісячного перерозподілу коштів.

Стосовно додаткових коштів на технічне оснащення – з метою виконання заходів з підвищення обороноздатності і безпеки держави, для покращення матеріально-технічного забезпечення прикордонного відомства Адміністрація Держприкордонслужби звернулася до Верховної Ради України, Ради національної безпеки і оборони України, Міністерства внутрішніх справ із проханням виділення додаткових асигнувань за рахунок коштів, конфіскованих за корупційні правопорушення у сумі 500 мільйонів гривень.

У разі виділення додаткових коштів ці асигнування будуть спрямовані на закупівлю озброєння, боєприпасів, броньованої, спеціальної автомобільної та інженерної техніки, модернізацію вертольотів та корабельно-катерного складу Морської охорони. ■

■ життя Вітчизні віддали

Земний шлях героя

Людина для вибору власної долі має декілька шляхів. Головне – не помилитись, обравши один із них. Чи думав про це командир екіпажу БТР прапорщик Микола Постольний, змінивши маршрут руху та натрапивши на засідку бойовиків улітку 2014 року? Тоді він отримав смертельну кулю, але таким чином врятував основні сили свого підрозділу.

Оксана ІВАНЕЦЬ

...Народився Микола в маленькому селищі Петрівка, що на мальовничій Харківщині, в прикордонні з Росією.

Непосидючий, душа дитячої компанії і захисник молодшого брата, таким він був у дитинстві, – згадає мати героя. – Змалку мав допитливий характер, багато читав. У школі його улюбленими предметами були географія, історія й біологія. Маючи гуманітарний склад розуму, син чудово володів рідною мовою. Одного разу його твір про рідну Петрівку вчителька зачитувала вголос всьому класу, милуючись разом із учнями описами мальовничих просторів Слобожанщини.

Ще Миколка любив після занять у школі проводити вільний час у спортивних секціях. Всі естафети проходили за його участю, але справжньою пристрастю юнака був футбол. Тож після закінчення школи він відразу втілював у життя свою мрію – з товаришами розбудував футбольне поле в Золочеві. Зараз тут в пам'ять про героя, земляка-прикордонника проходять футбольні турніри.

Закінчивши професійно-технічне училище, 2004 року Микола Постольний обрав свою стежину життя – розпочав службу в лавах вартових рубежу. І з самого її початку в Харківському прикордонному загоні проявив себе з найкращого боку. 2013-го його переводять до окремого відділу прикордон-

ної служби Східного регіонального управління. На цей час Микола уже мав власну сім'ю.

З майбутньою дружиною Дариною, що пізніше стане матір'ю їхнього сина Єгорки, бравий вояка у зеленому кашкеті познайомився тоді, коли вона ще навчалася в 11 класі. «Для мене то було кохання з першого погляду, – розповідає вона. – Та як можна було не закохатися? Статний, вихований та ще й військовий».

Його наречена уже знала, що робочий час у прикордонників необмежений, тож спілкуватися їм доводилося переважно по телефону. Одружилися закохані за півтора року після першої зустрічі, коли студентка медичного коледжу отримала диплом про освіту.

Микола був чудовим батьком. Вільний від служби час він проводив із сином, приділяючи велику увагу його вихованню, змалку привчав до здорового способу життя та спорту. У свої чотири роки Єгорка уже підтягувався кілька разів на перекладині. А його пристрасть до футболу, мабуть, генетично передалася від батька до сина. Щоліта під час відпустки молода родина Постольних виїжджала у Полтавську область на берег річки Ворскла, де батько навчав Єгорку підводному полюванню. Це були найкращі, найщасливіші часи із життя подружжя. І здавалося їм, що ніхто й ніщо не зможе затьмарити сімейного щастя.

Тим часом 2014-й ставав усе тривожнішим. Сепаратистський рух на Сході країни набрав загрозливого характеру. Першими це відчули охоронці кордону. У квітні підрозділ, де проходив службу прапорщик Микола Постольний, отримав бойове завдання – висунутися для охорони державного рубежу на ділянці Луганського загону. Дружині й батькам, аби не хвилювалися, він встиг зателефонувати, пообіцявши повернутися за кілька тижнів. Проте під час кожної розмови з дружиною протягом наступних трьох місяців запевняв, що комусь із вояків побувати вдома важливіше, ніж йому: в одних народилася дитина, на інших чекає весілля. До своєї ротації Микола не дожив три дні...

Побратими згадують про прапорщика Постольного із ширим теплом – був доброзичливим, завжди напоготові стати поруч із товаришем у важку хвилину. Його батьки, на прохання Миколи, навіть передавали хлопцям сигарети, хоча сам він був непримиримим борцем із палінням. Проте розумів, що у такий спосіб його співслужбовцям легше заспокоювати нервові напруження. Для цього прапорщик на місці нової дислокації підрозділу навіть облаштував спортивний майданчик. Як командир екіпажу БТР в машині він підтримував такий порядок, яким не кожна господиня може похизуватися на власній кухні.

16 липня 2014 року стало трагічним днем для всієї сім'ї Постольних. Микола брав участь у патрулюванні лінії державного рубежу біля населеного пункту Сизе, що на Луганщині. За незалежних від бійців обставин нарядом довелося змінити маршрут руху. В результаті «зелені кашкети» виявили ворожу диверсійно-розвідувальну групу. Під час її переслідування почався бій. Із нього Микола живим не повернувся. Ворожа куля пробила бронезилет, назавжди поділивши життя його родини на «до» й «після».

Наступного дня було проведено «зачистку» місця бою. У лісі, поблизу селища Сизе, бійці виявили схрон боєприпасів. Стало зрозуміло: тут бойовики готували велику провокацію, в результаті якої під загрозою могли опинитися основні сили угруповання українських патріотів.

Поховали Миколу Постольного з усіма почестями в його рідному селі Петрівка Золочівського району, що на Харківщині.

За особисту мужність і героїзм, виявлений у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності, Указом Президента України прапорщика Постольного було нагороджено орденом «За мужність» III ступеня посмертно.

...Минає третій рік з часу загибелі героя. Життя триває. Без дорогого для батьків сина, без коханого для Даринки чоловіка і любимого для Єгорки татуса. Та родина героя, як і всі, хто знав його, вірять, що смерть Миколи Постольного була неадаремною. Незгасима вдячність і пам'ять про тих, хто боронить територіальну цілісність Вітчизни, вічна.

■ з когорти кращих

Не за медалі

Прекрасну половину людства, як відомо, природа нагородила поєднанням у собі безлічі образів: матері, люблячої дружини, турботливої доньки, відповідального співробітника – всього й не перерахувати. Останнім часом вона стала ще й берегинею – захисницею не лише власної домівки, а й своєї країни. До цієї когорти жінок-патріотів по праву належить й інструктор кінологічного відділення відділу прикордонної служби «Амбуків» Львівського загону сержант Юлія Козун.

Ярослава МЕЛЬНИК

Мрія дівчини, яка виросла у місті Володимир-Волинський, де охоронці державного рубежу завжди були шановані місцевим населенням, стає її лави, здійснилася більше трьох років тому. Закін-

чивши навчання в кінологічному навчальному центрі, Юлія отримала призначення у відділ прикордонної служби «Амбуків». Це і стало початком професійного злету тендітної красуні, котру згодом визнають одним із кращих професіоналів підрозділу.

За добу міжнародний залізничний пункт пропуску «Володимир-Волинський» перетинає близько двадцяти вантажних потя-

гів. У кожному з них – орієнтовно п'ятдесят вагонів з різними конструктивними особливостями, які потенційні контрабандисти намагаються використовувати як схованки для свого товару. Перешкодити планам зловмисників – одне з головних завдань сержанта Юлії Козун.

Тож на службі пильнує вона завжди надійно й відповідально. Найкраще свід-

чення цьому – досягнуті результати. Так, минулого року інспектор виявила контрабандних товарів – тютюнових виробів на загальну суму понад 70 тисяч гривень. А вже цього року завдяки самовідданій службі нашої героїні 10 тисяч пачок цигарок, прихованих від прикордонного контролю, так і не дійшли до свого адресата.

Звичайно, моя робота не з легких, – розповідає Юлія, готуючись до огляду чергового вантажного потяга закордонного спрямування. – Та за свою порівняно коротку службу я досконало вивчила усі місця імовірних схованок у вагонах. А допомагає у цьому мені вірний товариш Хасан.

Свого чотирилапого друга Юлія виховала ще зі щенячого віку. У тендітної прикордонниці та її норвільного пса, якщо можна так висловитися, абсолютно різні характери. Як зізнається сержант Козун, інколи їй буває навіть важко з ним. Та попри свою впертість, енергійний, невтомний пес надзвичайно відданий як на службі, так і у житті.

І ще, усміхається Юлія, дуже ревнивий. Коли хтось із незнайомих підходить до них, Хасан, утримуваний на повідку, починає насторожено гарчати. Та, незважаючи на всі нюанси взаємного спілкування Юлії та її чотирилапого друга вони разом стали хорошим тандемом у службі.

...До пункту пропуску «Володимир-Волинський» прибув черговий вантажний потяг з рудою. Миловидна прикордонниця крокує разом зі своїм помічником обабіч вагонів. З упевненістю, що вона робить зовні непоказну, але таку потрібну її країні справу. ■

■ прикордонне братерство

Вистояти та перемогти

Протягом останніх трьох років Прикордонна поліція Молдови проводить турнір на право володіти «Почесним беретом прикордонної поліції». За цей час лише 24 особи склали суворий іспит. Нинішнього року формат чоловічих випробувань було змінено. Вперше взяли участь у турнірі записали прикордонників з України. Наші хлопці прийняли виклик колег-сусідів.

Андрій КУЧЕРОВ

Насамперед необхідно відзначити: єдина умова допуску українців до змагань, – вони повинні служити у Південному регіональному управлінні Держприкордонслужби. Тож представляти вітчизняне відомство до Молдови поїхали військово-службовці відділу прикордонної служби типу «С» Одеського загону – старший лейтенант Олександр Нагорнюк, старший лейтенант Михайло Бордюковський, старший прапорщик Олександр Лисенко та старшина Ігор Колобишко.

Турнір проходив у містечку Унгени, на базі навчального центру Прикордонної поліції Молдови. Всього на старт вийшло 29 правоохоронців. Серед прикордонників Молдови було організовано відбір, який проходив по всьому периметру кордону сусідньої держави.

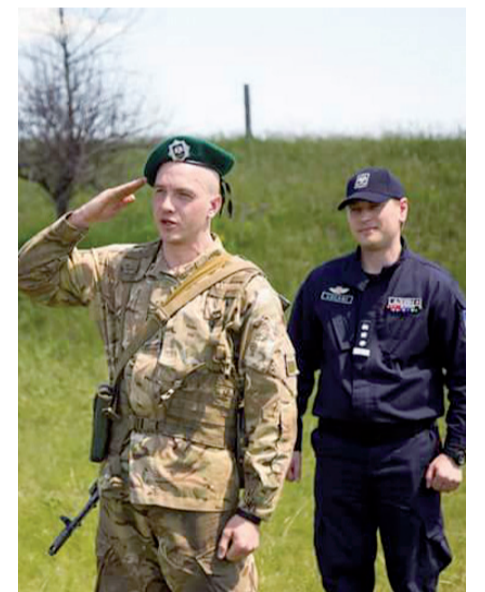
Випробування були кількоступеневі. Вартові рубежу, одягнуті у розвантажувальні жилети із засобами індивідуального захисту та іншою екіпіровкою, подолали шестикілометрову дистанцію. Під час бігу їх чекали штучні перешкоди та психологічна полоса. Необхідно було проповзти під колючим дротом, 30 разів віджатися, пройти 400-метрову дистанцію по пояс у воді, перенести на певну відстань пораненого бійця, а потім і повний ящик набойів, а також провести контрольні стрільби з пістолета Макарова та автомата Калашникова.

Після подолання дев'яти контрольних етапів, аутсайтери забігу знімалися з дистанції. Крім того, судді після підрахунку балів, відсторонили від подальших змагань найбільш невдалих у стрільбі учасників.

Заключний етап випробувань, до якого було допущено 16 конкурсантів, полягав у

двобої з інструкторами з рукопашного бою. Поєдинок мав тривалість 5 хвилин. Через кожні 60 секунд проти бійця виходив «свіжий» опонент, який завзято починав атаку. У поєдинку допускалося два падіння (своєрідні нокаути). Після третього падіння бій для воєка вважався програним.

Таким чином, переможцями змагань стали восьмеро вартових рубежу. Приємно відзначити, що двоє з них – представники Державної прикордонної служби України. Як зазначив начальник управління професійної підготовки персоналу Адміністрації Держприкордонслужби полковник Олег Фігура, українські прикордонники, враховуючи дебют у подібного роду змаганнях, виступили досить вдало і достойно пройшли жорсткі випробування. І як своєрідний символ прикордонної звитяги

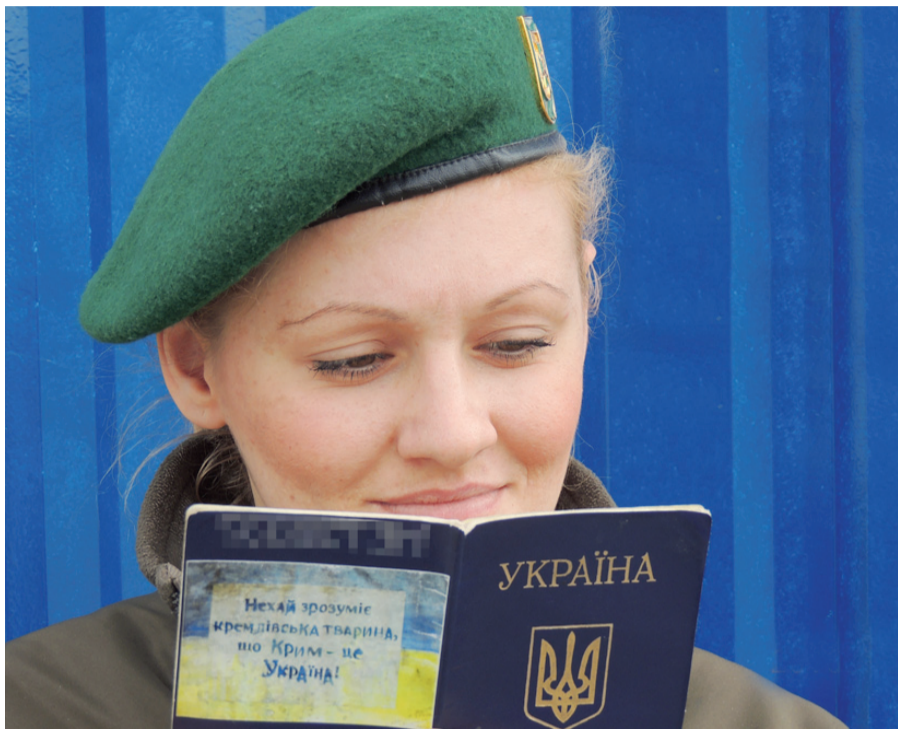
отримали з рук керівника Прикордонної поліції Республіки Молдова Фредоліна Лекаря зелені берети сусідньої держави старші лейтенанти Олександр Нагорнюк та Михайло Бордюковський.

– Ви довели власну силу, мужність і високий рівень підготовки, подолавши складні ситуації, – наголосив начальник Департаменту прикордонної поліції МВС Республіки Молдова Фредолін Лекар.

За словами організаторів цих змагань розширений формат учасників повністю виправдав себе, адже такі турніри в повній мірі дають можливість випробувати себе фізично та психологічно, позмагатися з колегами у силі та витривалості. Крім українців запрошення також були направлені грузинським колегам. Цього року вони взяли участь у якості спостерігачів. ■

■ реалії

За декілька кроків до краю

Той, кому доводилося прямувати до Криму цією дорогою чотири роки тому, сьогодні б її не впізнав. Зазвичай траса М-18, що веде із Харкова до Ялти уже після Запоріжжя із травня по серпень була перевантажена будь-якої пори доби. Це немов величезна артерія, якою в обох напрямках вільно курсували люди, товари та гроші.

Сотні тисяч автомобілів везли на відпочинок туристів та згодом повертали їх додому. Колони вантажівок доставляли на курорти те, чого не міг в достатній кількості надати гостям автономний півострів. Адміністративні кордони між областями України фіксувалися лише через символічні знаки, які віталися з мандрівниками від імені наступного регіону та потім бажали їм щасливої дороги. На в'їзді до Автономної Республіки Крим водіям доводилося на мить пригальмувати, аби прослизнути повз пост ДАІ. І далі безперешкодно прямувати до омріяних берегів.

Тепер все змінилося. Шлях на сонячний півострів – майже порожній. І лише дорожні покажчики як і колись чітко підліковують число кілометрів, що лишилися до Сімферополя. Проте проїхати цей шлях без зупинки як раніше, поки що не вийде. Попереду Чонгар – місце, де обривається дія українського закону. Несподівано. Неприродно. Зухвало.

Ігор СОБОЛЕВСЬКИЙ

ЕРЗАЦ-КОРДОН І НЕБЕЗПЕКА

Державних кордонів, які б відділяли географічний Крим від приазовських земель та лівобережжя нижньої течії Дніпра, ніколи не існувало. Не розділяло їх ані Кримське ханство, ані Російська імперія. Не кажучи вже про більш ранні держутворення та часи. Бо насправді це єдиний край, єдиний організм – Таврія. Поєднання поклав необхідних кримчанам ресурсів та зручного ринку для їхнього збуту. Суцільна гармонія, яку встановила сама природа.

Найближчі українські прикордонники «до війни» розташовувалися в Генічеську. Служба – відносно спокійна. Адже курси суден, які

рухаються через Керченську протоку до азовських портів, пролягають далеко від тутешніх берегів. Тому основні проблеми – із браконьєрами та стихійним виходом рибацьких човнів у море. Проте цей, здавалося б не порушений порядок речей, був зруйнований у березні 2014 року.

Тоді поблизу формального рубежу Криму біля поста ДАІ виникли начебто самовису-

ванці – «казаки», які взялися боронити кримчан від «кровожерливих підступних бандерівців». Проте незабаром їх змінили «ввічливі озброєні люди» без знаків розрізнення, які наполегливо просили підзахисних відійти за «поребрик». Та, зрештою, після проведення поспішного референдуму, вже не ховаючи своєї належності, сюди прийшли російські прикордонники. Новий «кордон» призначили проходити там, де їм було зручно, – у декількох сотнях метрів від адміністративної межі Криму, на території Херсонської області. Був розгорнутий потужний «пункт пропуску» з усією належною інфраструктурою.

Відповідно, із боку «материка», прикордонники України стали навпроти. При цьому «капітального» облаштування контрольного пункту в'їзду-виїзду не відбулося. Бо визнати протистояння з колишніми партнерами та колегами на своїй території хоч якось обґрунтованим з українського боку ніхто не збирається. Тим більше, вже у грудні 2014 року «кордон» з боку РФ самопосунуся до меж Криму. А на місце зруйнованого вщент перед відходом «КПП «Джанкой» переміщений український КПВВ.

Тепер наші та російські прикордонники межують по середині мосту міст через нешироку Чонгарську протоку Сиваша. На узбіччі «сірої зони» тривалий час стояли покинуті господарями автомобілі, які виїхали з анексованої території, але після відмови у перетині адмінмежі прийняті назад не були. Нині для них створено спецмайданчик на КПВВ.

Усім відомо, що цей міст, а також старий, що знаходиться поруч, але не використовується, – заміновані і в разі початку російської агресії злетять у повітря. І хоча Гниле море – Сиваш неглибоке, нападнику знадобиться деякий час на зведення переправи. По обидва боки моста – озброєні патрулі. Наші хлопці та їхні візаві перебувають один проти одного на дистанції кидка ручної гранати. Бачать обличчя, водночас потерпають від негоди. Утім, познайомитися шансів не мають. Перетин «окупантами» адмінмежі – автоматичне затримання.

Служба на Чонгарі – не мед. Клімат – аж ніяк не курортний. Холодної пори року тут неспинно дмуть пронизливі рвучкі вітри. Улітку – нестерпна спека.

Готовність до можливої провокації – без перерви та вихідних. Тим більше вертольоти, дрони та розвідувальні аеростати «сусідів» літають уздовж тимчасового рубежу регулярно. Усю небезпеку свого становища прикордонники розуміють, проте ставляться до неї спокійно, бо це не вони прийшли на чужу землю, тож роблять свою роботу як того вимагає закон. Від долі своєї не втекти, а там – як буде, так і буде.

Служба на Чонгарі – не мед. Клімат – аж ніяк не курортний. Холодної пори року тут неспинно дмуть пронизливі рвучкі вітри. Улітку – нестерпна спека. Однак альтернативи немає. Допоки Крим не повернеться до свого природного стану – дозор припиниться не буде.

При цьому прикордонники розуміють: нехай і опукані чужою кривдою кримчани – це наші співвітчизники та співгромадяни, заручники нечистої політичної гри. Тим більше вони бачать, скільки людей приїждить для приведення до ладу законних документів до найближчого підрозділу міграційної служби.

ОСОБЛИВИЙ ПІДХІД

Про внесок КПВВ у національну безпеку можна судити, виходячи із результатів несення служби. За понад три роки контролю в'їзду-виїзду складено 1857 адмінпротоколів. Накладено більш як на мільйон гривень штрафів. Вилучено 19 одиниць зброї та 365 набойів.

Капітан Микола Доля – захисник Арабатського півострова

Не дивлячись за зовнішню схожість облаштування і діяльність там і там прикордонників, КПВВ – це не пункт пропуску, а адмінмежа – не державний кордон. Реальна різниця у пропуску іноземців і вантажів.

Принципово, що громадяни іноземних держав можуть прямувати на тимчасово окуповану територію лише за наявності декількох визначених законодавством України причин – проживання у Криму близьких родичів, членів сімей, наявність житла чи місць поховання рідних. Зробити це дозволяється виключно за спеціальними дозволами органів міграційної служби у Генічеському та Новотроїцькому районах Херсонщини.

Той, хто вирішить обійти заборону та дістатися анексованого півострова через територію Росії ризикує при контакті з українськими вартівними рубежу дістати заборону в'їзду на територію України. Зрештою, через адмінмежу не пропущено 4217 осіб, 1644 з яких – іноземці. 1099 подорожуючих заслужили заборону на в'їзд до нашої країни.

Беручи до уваги особливий статус Криму, переміщення туди та звідти матеріальних об'єктів суттєво обмежено. Як наслідок, прикордонниками зафіксовано 268 випадків контрабанди товарів на суму майже 12 мільйонів гривень. Також тут залишилися 12 автівок із підірваними та несправними документами.

І якщо влітку – восени чотирнадцятого дня проїзду на тимчасово окуповану територію потрібно було провести безліч годин у

багатокілометрових чергах перед КПВВ, тут та «нейтралці», то нині тут майже безлюдно. Адже усе, що роками везли на півострів вантажівки, тепер переміщувати не можна. Та й традиційний потік українських і транзитних курортників втратив свою щільність у рази й рази. Для розуміння – колишнього аншлагу на травневі свята вже немає. Більш того – наплив рік від року падає. Наприклад, цього травня кількість людей та транспорту у порівнянні із тими ж днями минулого року впала відповідно на 60 та 62 відсотки. Українці звикають до інших місць.

АРАБАТСЬКИЙ ТУПИК

Арабатська стрілка – піщана коса довжиною близько 100 кілометрів. Більша частина – безлюдна. Після передачі Криму до складу УРСР обжиту її ділянку було передано до Генічеського району Херсонської області. Хоча у межах однієї країни це не мало реального значення. Так, поблизу селища Стрілкове розташовано газорозподільну станцію, через яку відбувається постачання значної частини природного газу в Крим.

кої стрілки

Тому для захисту цієї лінії живлення у березні чотирнадцятого біля станції з вертольотів висадився загін російських десантників. Навпроти майже миттєво виник український блокпост. Та вочевидь було важко пояснити присутність російських військових на території Херсонської області. І разом із відступом за Чонгарську протоку, російські військові відійшли на адмінмежу, яка пролягає за останньою базою відпочинку «Валок». Слідом за непрошеними гостями посунулися й українські стражі кордону.

Так виглядає КПВВ нині. Колишній ажіотаж спав

Сьогодні тут перебуває невеличкий прикордонний гарнізон, який позначає де закінчується захоплений Крим. Але на відміну від «Чонгару» пропуску людей через адмінмежу тут немає. Пропускаються на базу лише персонал і відпочивальники. І що цікаво, хоча потрапити на «Валок» можна лише з дозволу спецслужб та прикордонної служби, бажаючих відпочити під прицілом між окопами не бракує. Торік наповненість бази сягала понад 170 осіб.

Ті, хто тут несе службу, ставляться до свого становища по-філософськи. І залежність від агресивних сусідських планів їх не бентежить. Без усякого пафосу ці люди вірять у те, що роблять. Адже правда навіть у найскладнішій та найнебезпечнішій справі – це найкращий помічник.

НЕ БУЛО БИ ЩАСТЯ...

Так зване «Повернення Криму додому» кардинально вплинуло на життя прилеглих земель. Хоча перша реакція певної частини тамтешніх жителів була зумовлена моральним тиском російської пропаганди. Тим більше – села на півночі Арабатської стрілки до 1954 року належали до Джанкойського району Кримської області. Тож роїлися думки про проведення референдуму за приєднання до Росії.

А втім, коли ситуація трохи стабілізувалася, виявилось, що нові умови – не такі вже й погані. У чомусь стало складніше, у чомусь – навпаки. Скажімо, із реалізацією сільгосппродукції виникли небачені до того проблеми. Раніше багато чого прямувало за Чонгарський міст. Чимало земних дарів продавалося на узбіччі траси. Тепер проїжджаючих покушців значно поменшало.

Натомість сфера послуг здобула несподіваний розвиток. Наприклад, невеличке містечко Генічеськ ніколи не претендувало на роль

курорту. Тут ані класичної набережної, ані зручних пляжів. Прилегла геологічна складова Криму – Арабатська стрілка теж похвалитися аншлагом туристів зазвичай не могла. Хоча іншого джерела доходів для місцевих жителів там просто немає. Однак у останні три роки усе кардинально змінилося. Українці, які не бажають відвідувати захоплену здравницю, звернули свою увагу на нові місця. Туристів на порядок побільшало. Курортний бізнес «пішов угору». На узбережжі Азовського моря

наслідок – кілометрові черги вантажівок з обох боків зникли. А звичні для кримчан українські вироби змінила продукція інших виробників.

Нелояльних до Росії кримців у Генічеську чимало. Сюди перебиралися гнані новою владою члени та прихильники проукраїнського Меджлісу та потенційні призовники, які не бажають служити у збройних силах Росії. Саме у Генічеську розташований центр кримськотатарського опору анексії. Громадське формування «Аскер» має у планах створення легі-

КПВВ – це не пункт пропуску, а адмінмежа – не державний кордон. Реальна різниця у пропуску іноземців і вантажів.

розгорнуто масштабне будівництво нових пансіонатів, готелів і баз відпочинку. Зрозуміло, що якби не трагічні події березня чотирнадцятого, такого якісного стрибка не було б.

Зупинка залізничного сполучення наприкінці 2014 року обернулася розквітом індустрії місцевих таксі. Доставка пасажирів зі станції Ново-Олексіївка до КПВВ за цінами, що відчутно перевищують київські – справа вигідна.

Тож хоча у прикримських населених пунктах зберігаються вулиці Леніна та здебільшого лунає російська мова, приймати назад у братерські обійми Крим місцеві жителі явно не поспішають.

РАЗОМ І ДО КІНЦЯ

Інше діло – кримські татари. Для них питання вигоди у порядок денний ніяк не вписується. Батьківщина не продається. Тому ініціатива щодо блокади постачання до Криму продуктів харчування, промислових товарів і електроенергії від початку належала представникам кримськотатарських об'єднань. Як

тимного національного батальйону у складі бригади морської піхоти вітчизняних ВМС. А щодо кордону, активісти – «аскери» несуть добровільну службу на тому ж КПВВ «Чонгар» і, за словами самих прикордонників, відчутно допомагають контролювати режим.

А ще «Чонгар» – місце регулярних кримськотатарських протестів проти анексії та попраання прав цього малого народу. Зазвичай після традиційного мітингу його учасники прямують до Чонгарського мосту та висловлюють свою позицію російським прикордонникам. Останній такий захід відбувся 18 травня, коли відзначалася річниця депортації 1944 року.

Ситуація коли Крим відірваний від «материкової» України – неприродна. Перерізана траса – немов опухле горло людини. Зламани долі та розлучені рідні – ніяк не дрібниця. І рано чи пізно порушений геополітичний баланс буде відновлено. А на шляху до нашого півострова подорожуючих контролюватиме лише аналог поста ДАІ.

Проте поки цього не сталося, на варті стоятимуть воїни в зелених кашкетах. ■

Той самий Чонгарський міст...

■ ПОСТАТЬ

Батько, вчитель, командир...

Нині майор запасу Станіслав Малець відомий більшості своїх знайомих під позивним «Зелений». Єдиний головний убір, який він надягає під камуфляж, – прикордонний берет. Адже саме прикордонна підготовка, вважає Станіслав Дмитрович, неодноразово рятувала життя йому та людям, які йшли за ним.

Володимир ПАТОЛА

Ми познайомилися зі Станіславом Дмитровичем під час зйомок документального фільму «Перехрестя «Балу». У 11 батальйоні територіальної оборони «Київська Русь» він сформував потужний бойовий підрозділ. Саме його рота відбила у бойовиків позиції на перехресті Дебальцеве–Фащівка–Чернухіно–Нетішино, де їх наприкінці 2014 року змінили воїни 128-ї гірсько-піхотної бригади ЗСУ та Оперативно-бойової прикордонної комендатури «Могиливі-Подільський». Тоді обстановка та розпорядження командування примусили розділити роту, загородивши ворогові дорогу на двох важливих транспортних вузлах. Половина підрозділу на чолі із заступником командира роти по роботі з особовим складом Ігорем (Ільгаром) Багіровим «Балу», позивним якого ще при житті був названий блокпост, діяла на ростовській трасі. Ігор загинув під час розвідки ворожого тилу: потрапивши в засідку підірвав гранатами себе разом із бойовиками.

З лівого флангу, за декілька кілометрів, де діяла інша частина роти на чолі з майором Мальцем, теж було дуже гаряче.

Герой нашої розповіді мало згадує про сутички, в яких брав участь особисто. Який він у бою можна здогадатися по характеру та стилю спілкування. Чіткі, по-військовому короткі відповіді на запитання, ніяких творчих відступів. Більш красномовні стосовно командира його підлеглі. В інтерв'ю, опублікованому на сайті «Цензор.нет», Ярослав Шаманов розповідає про одну з контратак, коли довелося відбивати свої позиції біля Водяного. Станіслав Дмитрович, коли дізнався про критичну ситуацію, стрибнув у БТР та помчав до місця подій, особисто очо-

ливши резерв. Офіцер вміло командував боєм, встигаючи вести вогонь і прикрити побратимів. Серед перших двох бійців, які увірвалися в зайнятий ворогом окоп, був його син Сергій Малець. Очевидно, що чути близький подиш смерті їм доводилося не раз. Після чотирнадцяти місяців пекла в зоні антитерористичної операції батько із сином отримували ордени «За мужність» в один день. Однак про все по порядку.

Станіслав Малець виріс у селі Калита Броварського району на Київщині, де живе й нині. В його родині військова служба – традиція. Досі збереглися фотографії дідуся по маминій лінії з литовськими нагородами. Батько – прапорщик внутрішніх військ. Дід по батьковій лінії був старшиною прикордонником. 1941-го року, тільки-но звільнився за віком у запас – почалася війна і його призвали знову. Потрапив у сапери.

1944-го року по пораненню демобілізували. Помилка при розмінуванні коштувала важкої травми кисті правої руки.

В останню суботу жовтня у Броварах традиційно проходить малий марафон. Як кажуть, у здоровому тілі – здоровий дух, тож Станіслав змолоду приділяв неабияку увагу фізичній підготовці. 30 кілометрів 500 метрів він ще школярем пробігав за дві з половиною години. Пізніше, після строкової служби, чоловікові достатньо було двох годин і 15 хвилин. Тож весною 2014-го при випробуваннях фізичної витривалості в ході призову до 11 батальйону територіальної оборони ЗСУ «Київська Русь» 53-річний кандидат в майстри спорту Станіслав Малець дав добрячої форти на довгій дистанції представникам патріотичної молоді.

Строчкова служба Станіслава Дмитровича проходила у 1980-му – 1983-му роках у Середній Азії на Іранському та Афган-

ському кордоні. В школі сержантів спочатку навчали «з чого кінь складатися». Як доглядати за гривною, як тварина реагує на дотики до шиї, як заспокоїти її чи підбадьорити. Сідло лише в фільмах виглядає просто. Треба знати, що змащувати, що чистити, щоби воно не розсипалося (усе ж шкіряне, а повітря сухе й гаряче). Чимало часу забирала вуздечка, яку спеціальним проводом начищали до блиску. Найменші прояви корозії могли призвести до захворювання скакуна. Перший виїзд. У правій руці автомат, а лівою «рулиш». За статутом автомат вершника мав бути за спиною. Проте старшина застави навчав: «Товариші прикордонники, інструкція говорить: автомат за спину, а повід у лівій руці. На випадок ситуації ноги висмикуються назад зі стремені – стрибок в сторону. Але коли автомат за спиною – це практично неможливо. Тому із застави виїхали за ворота – автомат у руці. Як мінімум – на ремінь.

– Там було «тепло», – згадує Станіслав. – У тіні – 40 градусів. Замість води носили у флязі відвар з верблюжої колючки. Рекомендували: поки не звикне організм, воду з джерел чи струмків не пити. Природно, з часом люди звикали. Змії, гори, скелі. Застава кавалерійська. На кожного бійця було два скакуни, яких називали «бойовими кінями». Як би дико це не звучало, але так воно і було. Висота у нас – понад дві тисячі метрів, але в сусідів на лівому та правому флангах були місця ще й вищі. Це 1980–1983 роки. Внизу вже «літали» на «Узиках» і на ГАЗ 66-х. У нас вони також стояли, але на коней – вірних помічників – надії в тій місцевості було більше. Ми їх годували, поїли, любили та доглядали. Як коня нагудеш – так він тебе і понесе. Якщо коневі ставало важко – брали його під вуздечку і йшли поряд.

Служба була важким випробуванням не лише для людей, і справа не тільки в суворій природі. Бійці демобілізувалися, переводилися в інші місця служби, коні ж залишалися на заставі. Звичайно, зміна господаря їм не подобалася. Однак навіть скакуни сприймали це не так боляче, як собаки. Чотири-лапим, які сильно прив'язуються до бійців, було надзвичайно важко. Чимало проблем створювала і «дружня місцева фауна». Породистих скакунів постачав Ашхабатський кінний завод. З ними багато працювали і розумні тварини навчалися швидко. Вони з часом переставали боятися пострілів. Утім, старший сержант Малець двічі падав із коня на крутих гірських стежках.

– Попався мені кінь зв'язківця, – згадує Станіслав Дмитрович. – А кінь зникає зупинитися в точках зв'язку, де гніздо. Зупиняєшся, вставляєш штекер, доповідаєш. Якщо вчасно не вийшов – тривожні групи, одна по тилу на машинах, інша – на конях по кордону, вирушають. Запізнитися з виходом на зв'язок можна було на півтори–дві хвилини – максимум. Якщо довше – черговий піднімав тривогу. Біжить кінь дрібною рисою. І тут, недалеко до точки зв'язку – стрибок у сторону. Ноги висмикнути не встиг. А попереду, на стежці без трави, метра за півтора, була кобра. Кінь стрибнув у сторону, злякався й побіг. Недалеко, звичайно, але протягнув. Витягнути ногу зі стремена поки кінь не зупинився, практично неможливо. В іншому випадку нас і собака страхувала. Як правило, направляючий наряди із собакою або в собаки спеціальне сидло, хоча частіше вона біжить попереду. Якщо що – пес гавкає, дає знати. Зв'язківець посередині, старший наряду позаду – замикаючим. Як сержант йшов замикаючим. Стежина вниз. Внизу прірва, вгору – скелі. Зверху звук: мяу – барс закричав. Кінь стрибнув у сторону. Є проблема. Автомат довго шукали. Слава Богу сам цілий. А от кінь ноги зламав. Довелося застрелити...

У суворому краї й порушники були далеко не мирними. Дуже часто проходили орієнтування. Або рецидивісти, які втекли з тюрми, знищивши конвой, або військово-службовці, які щось натворили і яким нічого втрачати. Переважно озброєні.

Та ірансько-радянським кордоном строкова служба Станіслава Мальця не обмежилася. Після чергового рапорту він у складі мотоманевреної групи вирушив у Афганістан.

– Там, – пригадує майор Малець, – пробув «недовго» – усього три місяці. Цього недостатньо, щоби повністю запам'ятати назви населених пунктів, які проїжджаєш... Згадується уривками Теплий стан, Мазарі, Мечеті. Це потім вже інформація в голову в'їдається. Треба хоча б півроку для прив'язки до місцевості, офіцерів, колективу. Найбільше запам'ятався з Афгану пил, піщані пильні бурі. Сонце палить, як завжди. І тут несподівано все чорніє, і... понеслося. Плац-палаткою накривайся, не накривайся – байдуже. Пилюка буде і в очах, і у вухах, і в носі, і в штанах. Потім плюєшся і чистиш

Але без серйозної контузії, звичайно, не обійшлося. Потім був військовий госпіталь і знову вже рідна кавалерійська застава на кордоні з Іраном.

Після строкової служби Станіслав Малець повернувся додому. Працював на експериментальному заводі з виробництва комбікорму. Невдовзі його направили через військкомат на навчання в Чернігівський педагогічний інститут.

– Я такий злий був, – згадує Станіслав Дмитрович. – Кажу, що я «не по цих справах». Я не зможу з дітьми спокійно працювати. Вони ж курс молодого бійця не проходили. У навчальному центрі ще доводилося деяким учорашнім школярам мало не слізьми витирати. Я спортсмен, тому було простіше.

Проте в роботі вчителя військової і фізичної підготовки чоловік знайшов

годні. Програма занять нудувати не дозволяла: стрільба з пневматики – стоячи, з коліна, лежачи, з перекату, кувирка, стрільба з автомата, кулемета, пошукові експедиції, маскування, установка мін, дозорна служба, пошук виявлення порушника, рух у складі ДРГ, дослідницька та пошукова робота.

На територіях, де був Вишгородський плацдарм, під час спільної експедиції військово-патріотичних клубів і пошукових організацій Станіславу Мальцю та його вихованцям вдалося знайти й перепохвати 128 воїнів, що більш ніж півстоліття вважалися зниклими безвісти, 16 із них – ідентифікувати. Також серед їхніх знахідок – втрачений Бойовий прапор Окремого гаубичного артилерійського полку, штамп та печатки військових частин, не кажучи

військово-патріотичний клуб «Прикордонник». Серед вихованців клубу щонайменше вісім – нині діючих офіцерів-прикордонників. Четверо – закінчили вищі військові навчальні заклади в Одесі, один – у Харкові. А 96 відсотків вихованців майора Мальця служили строкову в Збройних Силах чи силових структурах України.

По завершенні навчання в педінституті Станіславу Дмитровичу присвоїли військове звання «лейтенант». Поміж підготовкою учнів і клопотами військово-патріотичного клубу він не забував регулярно прибувати на збори резервістів за викликом військкомату і підвищувати власну майстерність. У встановлені строки присвоювалися чергові звання. Коли ж в Україну прийшов «руський мир» Майор Малець серед перших зрозумів, що залишатися в запасі не може.

– Коли ішов добровольцем на Донбас, згадує офіцер, – забрав замполіта клубу, свого інструктора і двох випускників клубу. Це Олег «Степ», Сергій «Малюк», Сергій «Дуб» та Павло «Павук». Разом у п'ятьох ми проходили всі комісії і потім воювали.

Рота Станіслава Дмитровича була найбоекватнішим підрозділом батальйону, тож йому з хлопцями діставалося найважче. Дві ротації, рік і два місяці важких боїв поблизу Новогригорівки, Кривої Луки, Федорівки, шахти Бутівка, Водяного (на позиціях за 200 метрів від метеостанції ДАПу), в «зеленці» між блоком «Балу» і Нікішине, в самому Нікішиному та багатьох інших гарячих точках цієї війни.

І як батька, що здатен дати синові характер, і як блискучого офіцера, і як талановитого вчителя Станіслава Дмитровича характеризує його син Сергій. Він був рядовим бійцем у батьковій роті, виявивши хоробрість та організаторські здібності, за рішенням начальника штабу батальйону прийняв під командування відділення.

Зараз Станіслав Дмитрович працює радником міського голови Броварів з питань АТО. Підтримує хлопців і психологічно, і організаційно, допомагає розібратися в юридичних тонкощах, уникнути зайвих бюрократичних процедур. За день у нього в гостях буває від 40 до 200 відвідувачів – побратимів. А ще – робота за сумісництвом у школі. Звичайно, військово-патріотичний клуб. Здавалося б, голову підняти ніколи. Проте для нього документальна тяганина – надто нудно, тому офіцер не виключає, що в майбутньому повернеться на дійсну службу. ■

зброю, як би не ховав. Якщо хоч трішки змащена, а вона повинна бути змащеною, – пісок налипає на все залізне.

Афганська війна закінчилася для Станіслава Дмитровича, коли підірвався його бронетранспортер. «Поцестило», – згадує офіцер: відкинуло вибухом у сторону. –

ще одне покликання і проявив себе не менш яскраво. Після навчання потрапив на Кіровоградщину в школу села Надлак Новоархангельського району. Там побудував тир і, звичайно, організував військово-патріотичний клуб «Прикордонник», який працює й сьо-

вже про тисячі одиниць зброї та боєприпасів, зданих у відділення міліції чи в музеї (залежно від придатності).

Після 15 років педагогічної роботи на Кіровоградщині Станіслав Дмитрович повернувся у своє рідне село. З його приходом тут практично відразу ж з'явився

■ ЗВ'ЯЗОК ПОКОЛІНЬ

Бувають зустрічі, які закарбовуються в пам'яті назавжди. Проходить час, а спогади тривожать серце пережитим, нагадують їх тривоги і радості, а ще – велику гордість, що ми – члени великої і дружньої родини воїнів у зелених кашкетах, бо всіх нас об'єднує тривожна служба в прикордонних військах.

Запорізька земля пам'ятає героїв

Петро МЕДВІДЬ,
заслужений журналіст України,
член комітету Всеукраїнської
організації ветеранів-
прикордонників,
полковник у відставці

Саме такі хвилюючі моменти я пережив під час зустрічі в селі Олексіївка не так далеко від Хортиці. А зібрав нас на цій уславленій землі Микита Федорович Карацупа, прославлений слідопит, Герой Радянського Союзу, людина із легенди, яка тисячам юних сердець відкрила романтику прикордонної служби.

Пам'ятую першу зустріч з Микитою Карацупою в Москві на комсомольському з'їзді на початку сімдесятих років. Він сидів в одному ряду з делегатами-прикордонниками. Аж раптом під час перерви до нього підходить перший космонавт Юрій Олексійович Гагарін, обнімає і схвильовано дякує за те, що з дитинства вчився мужності у Карацупи, вчився любити і захищати Батьківщину.

Там, на краєчку рідної землі, на передніх рубежах Вітчизни, зародилася наша дружба і товариство, які ми пронесли крізь усе життя і передаємо нащадкам.

Згадалася шкільна бібліотека. Ми, сільські хлоп'ята, до вечора з захопленням читали оповідання Євгена Рябчикова про сміливого прикордонника і його вірного друга – службову собаку Інгуся, які затримали сотні бандитів і диверсантів на кордоні.

З тих пір ми закохалися у Карацупу захоплено і самовіддано. Проходить час, ми зростали, мужніли, знаходили нових кумирів, але любов і повага до Карацупи залишалася у серці назавжди.

Саме про це говорили учасники щорічної всеукраїнської зустрічі у рідному селі Карацупи, де 25 квітня 1910 року народився легендарний герой-прикордонник.

Треба віддати належне голові Запорізької обласної організації ветеранів-прикордонників Сергію Вітвіцькому, людині

надзвичайно дійовий і відповідальний, який із допомогою місцевої влади організував урочисте й незабутнє свято для більш ніж тисячі людей.

Сюди, до завітчаного монумента героям і пам'ятнику М. Карацупі з'їхалися не тільки ветерани кордону, воїни АТО, фронтовики і молоді воїни, а й представники трудових колективів запорізького краю та місцеві жителі. Особливо багато було молоді, школярів і юних друзів прикордонників.

Після того, як дівчата у вишиванках вручили Сергію Вітвіцькому пишній коровай на вишитому рушнику, ведуча урочисто представила почесних гостей свята. Під дружні аплодисменти до присутніх з вітальним словом звернувся заступник голови Запорізької обласної державної адміністрації Олександр Бабанін.

Я вже багато років дружу із «зеленими кашкетами», добре знаю наскільки напружено б'ється пульс кордону. Мабуть, так і повинно бути, тому жителі так званої прифронтової полоси, а разом з нами і вся Україна, мають спати спокійно. Нинішні вартові рубежу достойно продовжують героїчні традиції прикордонних військ, вони надійно

охороняють Українську державу. І за це їм наша щира вдячність і всенародна шана!

Зі словами подяким звернулися до ветеранів голова Смирновської територіальної громади Більмацького району Запорізької області Олександр Романюк, голова Більмацької районної ради Юлія Симоненко, а також заслужений артист України, композитор-пісняр Анатолій Сердюк і добре знааний у народі поет, прапорщик у відставці Олександр Коваленко.

Було про що доповісти своїм бойовим побратимам і голові ради Організації ветеранів Азово-Чорноморського регіонального управління Держприкордонслужби України Василю Перерві, голові Маріупольської організації ветеранів-прикордонників Антону Бобку, голові організації ветеранів з міста Синельни-

ково, що на Дніпропетровщині, Володимир Барановському та голові ветеранської організації Більмацького району Сергію Кувазову.

Нинішні воїни у зелених кашкетах з честю продовжують традиції старших поколінь. Останнім часом характер прикордонної служби змінився. Вона стала не стільки романтичною і привабливою, як надзвичайно відповідальною і небезпечною, бо на українському Донбасі щодня лунають постріли, автоматні черги і вибухи гранат.

Останнім часом характер прикордонної служби змінився. Вона стала не стільки романтичною і привабливою, як надзвичайно відповідальною і небезпечною.

Тож звертаючись до славних фронтовиків Другої світової війни доречно нагадати поетичні рядки:

*Не впавши в бою на коліна,
Чи знали, скривавлені ви,
Що прийде біда не з Берліна –
Удару чекати з Москви?
Чи снилося вам на розпутьті
Страшної тієї війни,
Що візьме у Гітлера Путін
Поцерблений меч Сатани?*

З особливим інтересом слухали учасники урочистостей біля Меморіалу Слави тих, хто нині в бойових умовах захищає наші кордони. Заступник начальника Бердянського загону полковник Сергій Магдичанський та заступник начальника Азово-Чорноморського регіонального управління полковник Юрій Філіпчук розповіли про бойові будні охоронців рубежу, які ризикуючи життям надійно бережуть нашу землю від російських найманців.

Український народ завжди пишався своїми вояками, віддавав їм належну повагу та шану. Їх витримка, героїзм і стійкість завжди були яскравим прикладом для підростаючого покоління. І в цьому воїни кордону завжди рівнялися на свого земляка, прославленого слідопита Микиту Карацупу, який до останнього дня свого життя зустрічався з молодими воїнами і членами загонів юних друзів прикордонників.

Закономірно, що нині відроджується ця дитяча патріотична організація, і комі-

тет Всеукраїнської організації ветеранів-прикордонників сприяє проведенню цієї роботи. Саме такий загін був представлений на святі. Під аплодисменти присутніх щасливим хлопчикам і дівчаткам із Запорізької гімназії №27 почесні гості пов'язали зелені краватки, вручили берети і подарунки.

А потім лунали пісні й музика у виконанні самобутнього колективу «Дивосвіт» під керівництвом Іскандера Макаєва, який став переможцем міжрегіонального кон-

курсу патріотичної пісні в місті Дніпро. З особливим патріотизмом і любов'ю в їх виконанні прозвучала пісня «Молитва за Україну», а також популярні «А на плечах у нас зелені погоні», «Прикордонна застава» та інші.

Після покладання квітів до Меморіалу Слави та пам'ятника легендарному земляку Микиті Карацупі урочистості продовжилися за гостинним столом, де на всіх чекала запашна солдатська каша. І найголовніше – спогади про минулу службу на кордоні та незабутні роки героїчної молодості.

Багато написано книжок і складено пісень про наше прикордонне братерство, яке зародилося на дозорних стежинах, у морських рейдах і контрольних постах. Там, на краєчку рідної землі, де ми несли не легку службу, охороняючи мир і спокій держави. Саме там, на передніх рубежах Вітчизни, зародилася наша дружба і товариство, які ми пронесли крізь усе життя і передаємо нащадкам! Бо де знайдеш ще такий рід військ, щоб у день професійного свята збиралися не тільки друзі-побратими, а й дружини, діти і навіть онуки та правнуки, які уже приміряють зелений кашкет діда. Бо всіх нас об'єднує кордон, світле і хвилююче почуття взаємної підтримки, яке рятувало на службі і допомагає нині на нелегких життєвих шляхах.

Тож збережемо у серцях це святе братерство і дружбу навки та здолаємо ворожу навалу у цей неспокійний і тривожний для нашої неньки України час!

■ ВИТОКИ

Тисячу років на сторожі кордонів держави

Наприкінці X – початку XI століття остаточно формується централізована праукраїнська держава Київська Русь. Безперечно, основна роль у цій справі належала Великому князю Володимирі Святославичу, який правив з 980 по 1015 роки. Він вкотре об'єднав країну і здійснив низку важливих заходів та реформ задля остаточного становлення держави.

Микола КАБАЧИНСЬКИЙ,
доктор історичних наук професор

Як зазначає більшість українських істориків, у цей час Великий князь окрім інших проводить військову реформу. Однак швидше за все зміни, здійснені Володимиром Святославичем у мілітарній сфері стосувалися не стільки війська, воно продовжувало формуватися, як і раніше, в основному з двох складників – князівської дружини і, у випадку найбільшої загрози, народного ополчення, скільки створення прикордонної інфраструктури й прикордонної варти.

У цей період Давньоруська держава стала найбільшою країною в Європі. Її кордони, охоплюючи територію майже у 800 тисяч квадратних кілометрів, на півночі дійшли до Чудського, Ладозького та Онезького озер, на півдні – до Дону, Росі, Сули та Південного Бугу, на сході – до межиріччя Оки і Волги, на заході – до Дністра, Карпат, Західного Бугу, Німану й Західної Двіни. Зрозуміло: для того, щоб їх охоронити потрібно було докласти великих зусиль і, зокрема, подумати про певну інфраструктуру та прикордонне формування, адже ворогів у держави не поменшало.

Зокрема, саме в цей період у праукраїнської держави з'являється надзвичайно потужний ворог – печеніги. Це було об'єднання тюркських племен, орди яких, за свідченням «Повісті минулих літ», близько 915 року перекочовують у причорноморські степи. 968 року відбувся їхній перший напад на Київ, а 972 року печеніги розбили біля дніпрових порогів дружину князя Святослава Ігоровича, котрий загинув у цьому бою: «У рік 6480 (972) прийшов Святослав у пороги, і напав на нього Куря, князь печенізький. І вбили вони Святослава, і взяли голову його, і з черепа його зробили чашу, – окувавши череп його золотом, і пили з нього» знаходимо переказ про ті події в Іпатіївському літописі.

Протягом 988-997 років князь Володимир Святославич вів запеклу боротьбу з печенігами, адже напади стали постійними – тільки відомі великі походи відбулись у 988, 992-993, 994, 996-997 роках. Перемогти їх було дуже важко – печеніги перебували на стадії табірної кочівності, тобто постійно змінювали місця проживання і тому були практично невлітими. Відслідкувати їхнє місцезнаходження, про-

вести наступальні дії, завдати концентрованого удару було неможливо. Від кочовиків доводилося тільки захищатися, тож гостро постало питання про укріплення південного кордону держави.

Відповідь на те, як вирішував цю проблему Великий князь, знаходимо у літописі. 988 року керівник Київської держави розпорядився: «Се не добре є, що мало городів довкола Києва». І розпочав практичні заходи: «І став він городи зводити по Десні, і по Остру, і по Трубежу, і по Сулі, і по Стугні».

Літописець пояснює, для кого будувалися ці міста: «І став він набирати мужів ліпших із словен, і з кривичів, і з чуді, і з вятичів і ними населив він городи».

Дивно, чому раптом князю під час війни так заважалося вирішувати квартирне питання «мужів ліпших», яких він до того ж збирає з безмежних просторів своєї країни? Це більше виникає запитань, коли літописець говорить про те, що він для них буде цілі городи, адже вони, мабуть, і своє житло мали – «ліпші» ж?

Але ось і відповідь – мета такої діяльності – «...бо була війна з печенігами. І воював він із ними, і одолював їх» (Джерело: Літопис руський / Переклад з давньоруської Л. Є. Махновця. Відп. ред. О. В. Мишанич. – К.: Дніпро, 1989. – С. 67).

Одночасно князь Володимир будує низку оборонних споруд – деревоземляних валів (у народних переказах отримали

назву – Змієві вали), які своїм розташуванням збігаються з місцями спорудження міст-фортець. Лише кілька разів Змієві вали згадуються в літописах, однак археологи дослідили їх дуже добре. Це – захисні прикордонні лінії, які для епохи Київської Русі були найбільш ефективним засобом захисту від кочовиків, серйозною перешкодою, широким фронтом перекриваючи шляхи для проникнення рухливої легкої кінноти печенігів.

І ось тут, якщо співставити наявні історичні й археологічні дані, ми отримуємо зовсім новий погляд на проблему захисту південних рубежів Київської Русі.

Великий князь Володимир Святославич із Змієвих валів і міст-фортець, які в них вбудовувалися, створив єдиний оборонно-охоронний комплекс. Не маючи можливості здолати ворога у відкритому бою, князь вирішив проблему ціною огороження всієї середньодніпровської округи.

Така тактика носила пасивний характер. Вали і вбудовані в них фортеці затримували просування кочовиків і на їхній обхід та пошуки проходів потрібен був час. А це вносило невизначеність у маршрут руху, розладнувало плани ворога і давало можливість виявити його застави і гарнізони, які дислокувалися у містах-фортецях. Цим зводилися нанівець тактичні задуми нападників уникнути зустрічного бою та здійснити прорив зненацька.

Вали створювали для ворога небезпеку і на його зворотному шляху – полегшували його переслідування.

Щодо питання з розквартируванням «мужів ліпших», то тут потрібно згадати про ті принципи, на основі яких аж до кінця XVIII століття, в основному, будувалася прикордонна служба. Якщо для того, щоб зібрати значне військо достатньо було провести на певний час мобілізацію, а після війни воїнів відпустити додому, то порубіжжю потрібно було охороняти постійно, а ресурсів, передусім людських, для цього не вистачало. Отож і створювалися прикордонні поселення, населення яких отримувало земельні наділи розпачуючись за них сторожовою службою. Зразків таких в історії безліч: від нубійських лучників єгипетських фараонів до українського козацтва тощо.

Таким чином, Змієві вали постійно перебували під контролем сторожів, які набиралися з прикордонних поселенців. Фортеці в лінії деревоземляних валів служили не тільки опорними пунктами для відбиття нападів ворога, але й заставами, гарнізони яких несли службу з охорони передових оборонних рубежів. Цікаво, що коли археологи прослідкували відстань між побудованими фортецями, то виявилось, що вони завжди споруджувалися так, щоб з однієї можна було бачити іншу. Тобто укріплення споруджувалися на відстані візуальної доступності.

Проте на ділянках без фортець, а також на найбільш небезпечних напрямках, сторожовою службою використовувалися ще й підйоми місцевості, високі кургани тощо.

Загроза з боку печенігів досить гостро відчувалася уже в період князіння Святослава Ігоровича. Однак він недооцінив небезпеку, а ось його сину, за словами Б. А. Рибаківа: «...вдалося відгородити Русь від печенігів».

Побудова кількох оборонних рубежів із продуманою системою фортець, валів, сигнальних веж зробила майже неможливим раптові вторгнення степовиків. Завдяки цій прикордонній інфраструктурі їхній наступ ослаб і Праукраїна змогла перейти до зачіпної боротьби зі степом. Результат був успішним: кількість нападів кочовиків поступово зменшується, а 1036 року вони зазнали останньої нищівної поразки під Києвом від війська Ярослава Мудрого.

Після створення оборонних ліній печенігам доводилося долати кілька міцних бар'єрів на шляху до Києва, Чернігова та інших міст і сіл. Першим був рубіж на Сулі, що двісті років була кордоном між Руссю та кочовиками. Якщо печеніги проходили цю межу, то далі зустрічалися з новим заслоном по Трубежу, де було одне із найбільших міст Київської Русі – Переяслав. Якщо цю перепону вдавалося подолати, то перед ними відкривався шлях на Чернігів і Київ. Проте Чернігів захищали оборонні лінії, збудовані на Острі та Десні. До Києва ж із лівого берега Дніпра можна було потрапити лише перейшовши річку вброд під Вітичевим, а потім подолавши долину Стугни. Та саме тут Володимир і поставив свої найкращі фортеці.

Отже, можна зробити висновок, що наприкінці X – XI століть було створено єдину взаємоз'язану охоронно-оборонну систему, споруджено прикордонну інфраструктуру та створено постійну прикордонну варту на південних рубежах Київської Русі, формування яких започаткував 988 року Великий князь Володимир Святославич. ■

■ міжнародний огляд

На кордонах закордону

На які лише хитроці не йдуть шукачі легкої наживи заради втілення своїх задумів. І необхідно віддати належне: роблять це творчо та нестандартно. А подекуди навіть приносячи у жертву власну жіночу фігуру! Інші проявляють любов до екзотики, намагаючись заробити на братах наших менших. Треті – готові ризикувати власним життям, аби позбутися злиднів. Утім, фінал у таких протизаконних діях, як правило, один: «мрія» швидкого заробітку розбивається на кордоні й відповідати доведеться за реальними статтями Кримінального кодексу.

Туреччина зводить стіну на кордоні з Іраном

За інформацією Hurriyet Daily News будівництво стіни на кордоні планується в межах заходів проти дії забороненої в Туреччині Робітничої партії Курдистану. Мур буде зведено вздовж 70-кілометрового кордону поблизу Агри та східної провінції Ідир. Решту ділянки держрубежу обладнають вежами й металевою загорожею. Слід зазначити, що загальна довжина кордону між Туреччиною та Іраном складає приблизно 500 кілометрів. Крім того, вздовж шосе між провінціями Тунджелі й Елазиг буде встановлено цілодобове відеоспостереження.

Повідомляється, що на території Ірану, поблизу турецького кордону, знаходяться табори Робітничої партії Курдистану. В них налічується 800–1000 терористів-бойовиків, що здійснюють напади на територію Туреччини. Так, з липня 2015 року від нападів курдських повстанців на території Туреччини загинуло 900 військових і правоохоронців, а також понад 300 цивільних осіб. Силами служб безпеки Туреччини виявлено та нейтралізовано 10 тисяч бійців Робітничої партії Курдистану. ■

Смертельні води Середземномор'я

Середземне море – внутрішнє, міжматерикове море Атлантичного океану між Європою, Азією та Африкою. Його узбережжя користується великою популярністю серед туристів та любителів поніжитися в теплих водах і лагідних променях сонця. Та, на жаль, часто для шукачів кращого життя води Середземного моря стають суворим випробуванням не на життя, а на смерть.

Протягом минулого місяця щонайменше 11 осіб загинуло та понад 200 осіб вважаються зниклими безвісти після того, як затонули біля берегів Лівії два човни з нелегальними мігрантами. 50 шукачів кращої долі було врятовано з води датським контейнеровозом «Олександр Маєрск» на запит італійської берегової охорони. 7 осіб врятовано лівійськими рибачками та береговою Охоро-

ною поблизу Триполі. 10 жінок і 1 дитину знайдено на пляжі Ез-Завії.

При спробі досягти омріяної Європи на 20 переповнених човнах було виявлено 3 тисячі нелегальних мігрантів з країн Близького Сходу та Північної Африки. В операції по спасінню біженців брали участь італійські прикордонники, військові та громадські активісти. Тут теж не обійшлося без загиблих – на суднах виявлено тіла семи жертв.

Всього за останні кілька тижнів у міжнародних водах та в італійських територіальних водах було врятовано понад 6000 мігрантів, ще декілька сотень осіб виявлені в лівійських водах та повернені в країни відправлення.

Слід зазначити, що з початку року при спробі перетнути Середземне море загинуло понад 650 осіб. ■

Кримінал на монетах

43-річний громадянин Білорусі під час перетину польсько-білоруського кордону в пункті пропуску «Половці» намагався вивезти до Європи 680 старовинних монет номіналом 5 копійок, серед яких були екземпляри, датовані другою половиною XVIII століття. Після виявлення в колісній арці та дніщі багажника дорожочинної знахідки, водій Volkswagen стверджував, що йому нічого не відомо про скарб, хоча піз-

ніше визнав свою причетність до переправлення дорогої колекції за кордон.

На підставі попередньої оцінки спеціалістів в галузі нумізматики та археології виявлені монети представляють собою велику історичну цінність. Залежно від року виготовлення та ступеня збереженості вартість монет варіюється від 10 до декількох сотень доларів США за кожен, а особливо цінні екземпляри оцінено в 500 доларів США. ■

Тераріум у багажі

Громадянина Японії арештовано в столиці Індонезії Джакарті, за спробу контрабанди більш ніж 250 рептилій. Під час огляду багажу пасажирів, які прямували з Медана (адміністративний центр провінції Північної Суматри) до токійського Ханеда співробітники служб аеропорту вия-

вили незвичний вміст для туристичних валіз. Громадянин Японії спакнував у власні речі 181 ящірку, 65 змій та 7 черепах. Спритник виявився великим поціновувачем тварин, які знаходяться на межі вимирання, а ще, за інформацією активістів Товариства охорони дикої природи Індонезії, вели-

ким гравцем на ринку нелегальної торгівлі тваринами.

Затриманого серпантолога звинувачують у порушенні місцевого закону про ветеринарний карантин. Покарання за дане правопорушення передбачає позбавлення волі терміном до трьох років.

Діамантовий «Дюшес»

За інформацією Узбецької митної служби в міжнародному аеропорту імені Іслама Карімова їх представники спільно зі співробітниками інших правоохоронних органів припинили спробу незаконного ввезення ювелірних виробів і діамантів.

Громадянка Росії, яка прибула рейсом «Москва–Ташкент», намагалася непомітно провезти 87 грамів діамантів і прикрас з дорогоцінним камінням, май-

стерно заховавши їх в обкладинки від цукерок. Частину прихованого скарбу жінка просто перебрала між листками лаваша.

Тим часом у міжнародному аеропорту Самарканд теж виявлено своєрідного гурмана. На цей раз громадянин ввезив з Казані чай у металевій коробці. От тільки сухі листочки він «підсолодив» 300 грамами ювелірних прикрас на загальну суму понад 10 000 доларів США.

32 грудня...

Як правило, прикордонники працюють цілодобово, включаючи свята. Співробітники литовського пропускного пункту «Райгардас» – не виняток. Саме тут напередодні Нового року стався курйозний випадок з громадянкою Білорусі.

Литовські прикордонники помилково поставили у її паспорт відмітку з датою 32 грудня. Пізніше стражі кордону перекреслили помилковий штамп і поставили позначку з правильною датою 31 грудня 2016 року.

«Павучі» ігри

Чого тільки не знаходять прикордонники у відеоігрових боксах: пакетики з наркотиками, коштовності, валюту тощо. Однак мексиканські правоохоронці були щиро здивовані посилкою, яка призначалася для доставки в місто Хеновер, що в штаті Меріленд, США. Це були картриджі для ігрової консолі Gamecom, всередині яких містилися заховані контейнери з... живими павуками. Кому і навіщо ці павуки знадобилися в штаті Меріленд, історія замовчує.

Мадам підвели сідниці

Під час перетину кордону американські прикордонники затримали жительку штату Арізона, яка намагалася ввезти до Сполучених Штатів із Мексики наркотичні засоби, замаскувавши їх під власні сідниці.

За інформацією Daily Mail, 47-річна жінка прив'язала ззаду два пакунки з героїном так, щоб під одягом вони були схожі на пухкі ягодиці, хоча й не зовсім вдалої форми. Оскільки дана тактика не нова, жінку з підозрілим формами було затримано.

За підрахунками – попередня оцінка вартості контрабандного товару перевищує 45 тисяч доларів США.

■ від щирого серця!

Командування, особовий склад і профспілковий комітет Могилів-Подільського прикордонного загону від щирого серця вітають заступника начальника загону – начальника відділу персоналу полковника Антона КВЯТКОВСЬКОГО із 40-річчям від дня народження.

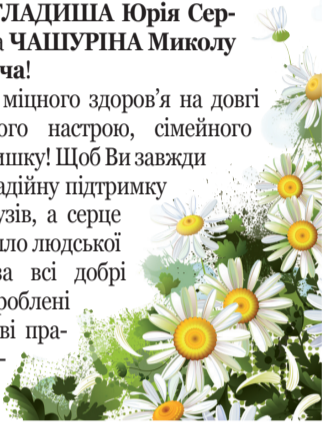
У день ювілею радості й добра бажаєм,
Здоров'я гарного на многії літа,
Хай сонце повсякчас Вам сяє,
І квітне в серці доброта!

28 травня в інспектора прикордонної служби – фельдшера відділення логістики впе «Тячів» Мукачівського прикордонного загону прапорщика Олени КУШНІР подвійне свято – професійне і день народження.

Чоловік Сергій, сини Олександр і Сергій

Командування та колектив Подільського прикордонного загону щиро вітають з Днем народження підполковників – ЯКОВЕНКА Валерія Валерійовича, БАЛАНА Віктора Федоровича, ПАВЛОВСЬКОГО Сергія Анатолійовича, майорів – ШОКУРА Олександра Дмитровича, МОРОЗ Анну Василівну, БОГДАНОВА Віктора Анатолійовича, ЄРЕМЧУКА Вадима Миколайовича; капітанів – ЯСІНСЬКОГО Ярослава Валерійовича, СТАХУРСЬКОГО Віктора Володимировича, ТЮХА Михайла Сергійовича; старших лейтенантів – НІКОНЧУКА Ярослава Олександровича, ЛУКОВСЬКОГО Івана Антоновича, СВІРГУНА Юрія Олександровича; лейтенантів – ГЛАДИША Юрія Сергійовича та ЧАШУРИНА Миколу Андрійовича!

Зичимо міцного здоров'я на довгі роки, гарного настрою, сімейного тепла та затишку! Щоб Ви завжди відчували надійну підтримку рідних і друзів, а серце зігрівало тепло людської вдячності за всі добрі справи, зроблені Вами на ниві пра-воохоронної діяльності!

■ зірки на погони

від 7 травня 2017 року № 450-ос
полковник по Східному регіональному управлінню Державної прикордонної служби України підполковнику ОСАДЧУКУ Олександру Степановичу

по Південному регіональному управлінню Державної прикордонної служби України підполковнику ПОЗНЯКУ Юрію Олександровичу

від 16 травня 2017 року № 475-ос
підполковник по Східному регіональному управлінню Державної прикордонної служби України майору КАШТАНОВУ Олегу Валерійовичу

майор по ОКПП «Київ» ДПСУ капітану МАТИЯШУ Вадиму Борисовичу

від 17 травня 2017 року № 481-ос
по Західному РУ ДПСУ полковник підполковнику ПОЛЬЦЮ Віталію Станіславовичу підполковник майору ДМИТРЕНКУ Валентину Миколайовичу майору ДУБРОВСЬКОМУ Геннадію Степановичу майору МИХАЛЬСЬКОМУ Роману Остаповичу
Управління кадрового менеджменту АДПСУ

■ проба пера

Ми воїни, і слава нам – героям,
Ми воїни, любов і почесність нам, –
Бо в час важкий піднімемось горою,
Не віддамо і п'яді ворогам!

Ми воїни, ми – України діти,
Ми рідні браття, доньки та сини,
Наш хрест і щастя – Неньку боронити
Від лютих зайд – скажених псів війни.

Ми воїни, ми – ваші охоронці,
Нестримна міць під синьо-жовтим стягом.
Це наші зорі, блиснули на сонці,
У скрутні нагадають про Присягу.

За Україну, за своє майбутнє,
За спокій для прийдешніх поколінь
Зметемо штормом праведним, могутнім
Сміття московське з рідної землі.
Анна РУДЕНКО (КУРИЛО)

■ цікаво знати

Найдивовижніші в світі речовини

Сучасні технології дозволяють створити такі речовини і матеріали, які навіть сучасна людина може назвати чарівними.

Олена ТАЩИЛІНА

ГАЛІЙ – МЕТАЛ-МОРОЗИВО

Існування рідких металів – таких як ртуть, їх властивість при певній температурі переходити в рідкий стан загальновідомі. Проте твердий метал, що тане в руках як морозиво, – це незвичайне явище.

Він плавиться при кімнатній температурі і для практичного використання непридатний. Якщо помістити предмет з галієм в склянку з гарячою рідиною, він розчиниться прямо на ваших очах. Крім того, галій може зробити алюміній дуже крихким – досить просто помістити краплю галію на алюмінієву поверхню.

ГАЗ, ЗДАТНИЙ УТРИМУВАТИ ТВЕРДІ ПРЕДМЕТИ

Цей газ важчий за повітря, і якщо наповнити ним закритий контейнер, він осяде на дно. Так само як і вода, гексафторид сірки здатний витримати менш щільні об'єкти,

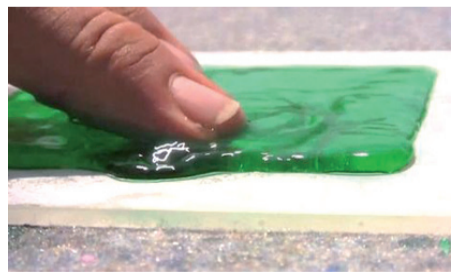
наприклад, кораблик з фольги. Безбарвний газ утримує предмет на своїй поверхні, і створюється враження, що кораблик випускає пар. Гексафторид сірки можна вичерпати з контейнера звичайною склянкою – тоді кораблик плавно опуститься на дно.

Крім того, за рахунок своєї ваги газ знижує частоту будь-якого звуку, що проходить крізь нього, і якщо вдихнути трохи гексафториду сірки, ваш голос звучатиме як зловісний баритон Доктора Зло.

ГІДРОФОБНІ ПОКРИТТЯ

Покриття відштовхує воду, і краплі приймають опуклу форму. Всередині білої поверхні є ідеальний необроблений квадрат, і вода накопичується там. Крапля, вміщена на оброблену область, негайно потече до необробленої частини і зіллється з іншою водою.

Якщо ви вмочите оброблений гідрофобним покриттям палець у стакан із водою, він залишиться повністю сухим, а навколо нього утвориться «бульбашка» – вода буде

відчайдушно намагатися втекти від вас. На основі таких речовин планується створення водовідштовхувального одягу та скла для автомобілів.

ПОРОШОК, ЩО СПОНТАННО ВИБУХАЄ

Нітрид тріода виглядає як клубок бруду, але зовнішність оманлива: цей матеріал настільки нестабільний, що легкого дотику пера досить, щоб стався вибух. Використовується матеріал виключно для експериментів – його небезпечно навіть переміщати

з місця на місце. Коли матеріал вибухає, з'являється гарний фіолетовий дим. Аналогічною речовиною є фульminat срібла – він також не застосовується ніде і годиться хіба що для виготовлення бомб.

ГАРЯЧИЙ ЛІД

Гарячий лід відомий також як ацетат натрію. Це рідина, що твердіє при найменшому впливі. Від простого дотику він із рідкого стану миттєво трансформується в твердий як лід кристал.

На всій поверхні утворюються візерунки, як на вікнах у мороз. Процес триває кілька секунд – поки вся речовина не «замерзне». При натисканні утворюється центр кристалізації, від якого молекулам по ланцюжку передається інформація про новий стан. Звичайно, в результаті утворюється зовсім

не лід – як впливає з назви, речовина на дотик досить тепла, охолоджується дуже

повільно і використовується для виготовлення хімічних грійників.

МЕТАЛ, ЩО ВОЛОДІЄ ПАМ'ЯТТЮ

Нітінол – сплав нікелю й титану – має вражаючу здатність «запам'ятовувати» свою первісну форму і повертатися до неї після деформації. Все, що для цього потрібно, – трохи тепла. Наприклад, можна крапнути на сплав теплою водою, і він набере первісної форми незалежно від того, наскільки сильно був до цього зім'ятий. Нині розробляються способи його практичного застосування.

Наприклад, було б розумно робити з такого матеріалу окуляри – якщо вони випадково погнуть, потрібно просто підста-

вити їх під струмінь теплої води. Звичайно, невідомо, чи будуть коли-небудь робити з нітінолу автомобілі або ще щось серйозне, але властивості сплаву вражають.

Засновник:
Адміністрація Державної прикордонної служби України

Прикордонник України
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ № 8071 (28.10.2003 р.)
Передплатний індекс:
61023

Головний редактор
Костянтин ПЯСЄЦЬКИЙ
Заступник
головного редактора
Андрій ГЕРАСИМКІВ
Черговий по номеру
Володимир ПАТОЛА

Тижневик надруковано у друкарні ТОВ «Мега-Поліграф»
Адреса: м. Київ, вул. М. Вовчка, 12/14. Тел.: 581-68-15
Замовлення: 54172
Наклад: 6400 прим.
З питань розміщення реклами звертатися у відділ медіа-проектів та договірної роботи Інформагентства Держприкордонслужби України за тел.: (044) 239-84-75

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних назв та інших відомостей несуть автори публікацій, а рекламної інформації – рекламодавець. Редакція не листується з читачами. Редакція може не поділяти точку зору автора. Рукописи не повертаються і не рецензуються. Редакція залишає за собою право редагувати матеріали. При використанні наших публікацій посилання на газету обов'язкове.

Наша адреса:
02099, м. Київ, вул. Ялтинська, 11
Тел./факс:
566-43-30 (багатоканальний)
239-85-73, 239-85-77
E-mail:
redactor@dpsu.gov.ua
kordo@ukr.net

Видається з липня 1943 року